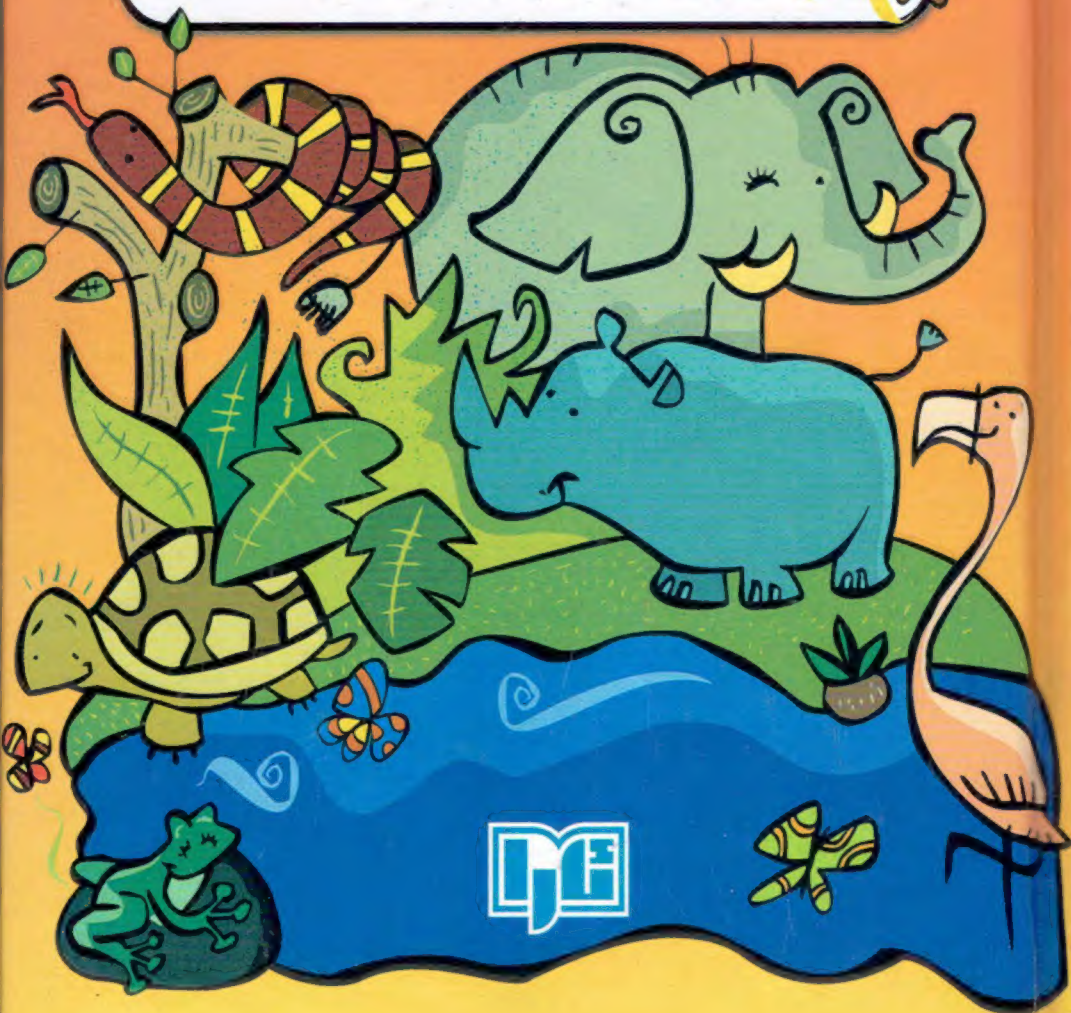

تاریق ئۆسلو

منتدی اقرأ الثقافی
www.iqraahlāmōntada.com

ئازەلەکان

چەندین راستی سەر سۆرەنەر دەربارەى ئازەلەکان
کە ئاستا لە کتێبى زیندە وەرزانی و کتێبە
زانستییەکانى دیکە داباس نەکراوە.

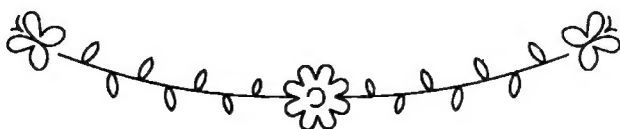

به دېځنډر اوده سه رسوړه ښه رکالان

ٹازہ لہ کان

چندها راستی سه یروسه موره دهراره ی ٹازہ لہ کان،
که له کتیبه کانی زانستی ژبان و زانسته کاندابه دی ناکه یین!

ئازەلەكان

نووسینی: تاریق ئوسلو

نیگارکیش: سیفگی ئیچگەن

وەرگیرانی: دۆستی عوسمان

تۆرە ی چاپ: یەكەم ۲۰۲۳

لە بەرپۆە بەرایەتی گشتی کتیبخانه گشتیه كان،
ژمارە سپاردنی (۱۷۹۴) ی سالی (۲۰۲۲) ی پی دراوه.

ناوەندی راگەیانندی ئارا

ARA MEDIA CENTER

☎ +964 (0) 770 938 3000 | +964 (0) 750 938 3000

🌐 www.aramediacenter.com 📧 info@aramediacenter.com

بنکە ی سەرەکی بۆ کۆکردنەوی بەرھەمەکان: سلیمانی، شەقامی سەرەکی بێسکان، نزیک کەمپی ناوشاری زانکۆی سلیمانی

© بە پیتی پێکەوتنی فەرمیی نێوان ناوەندی راگەیانندی ئارا و دەزگای
بەرھەمەین، ناوەندە کە دەبێتە خواوەنی مافی چاپی کوردیی ئەم بەرھەمە.
پێگە نادرست بە لە چاپدانەو و کۆپیکردن، یاخود دا بە زاندنی لە سایت
و تۆرە کۆمەڵایەتیەکان، یاخود بە کارەبێتانی و تەنەکان بۆ بەرھەمی دیکە.
سەرپێچیکاریش پووبەرپووی سزای یاسایی دەبێتەو.

پیشہ کی

زنجیرہ کی نوی وا دست پی دکات! (زنجیرہ
به دیہ پناوہ سہر سو پھینہرہ کان) دہ زانن بوچی ئەم ناو نیشانە مان
هەلبژارد؟ چونکہ ئەم زنجیرە به پراستی زۆر سہر سو پھینہرہ!
کہ دہ لیم سہر سو پھینہر، واتە شتیکی سہر، نامۆ، دەرئاسا،
سہر نچراکیش، چاوزە قکەرەوہ، شتیکی پی پانە هاتین...
باشە، چ شتیکی سہر سو پھینہرہ؟
هەموو شتیکی!

بەلێ، لە پراستیدا هەرچیەک لە چوار دەورماندا یە زۆر
سہر سو پھینہرە. بەلام بەهۆی نەخۆشییەکی درمەوہ
-گۆژەرەوہ- کہ پی دەوتریت پراہاتن و جارێک تووشی بووین
بەئاسانی لێی دەر باز مان ناویت، ئیدی ملیۆنان بە دیہ پناوہ
سہر سو پھینہری دەورو بەرمان بە سہر سو پھینہر نابینن. یان
پراستەر بلیم: درک کردن بە سہر سو پھینہری ئەو بە دیہ پناوہ
لە گەڵ یە کہم بینیندا کہمیک ئەستەمە. هەر کہ بە پراوالتە کہ یان
پراہاتن -گەرچی لە پیش چاوانیشماندا بن- ئیدی لە بەرامبەر

دهرئاسایی و سهرسورپهینهیری و ناوازهیی ئه و به دیهتینراوانه دا نابینا ده بین.

- چی بووه گیانه که م، مریشکه و هیلکه ده کات. خودا نه پیری!

- ئی ئه وه مانگایه مانگااا! شیر نه یات چی بکات!

- که وت درهختی سیو واتا سیو ده گریت، ده تو یست شالی قاپشورین بگریت؟

- مه به ست ئه وه یه ئه گهر شالی قاپشورینی بگریته، له ئیستا سهرسورپهینه رتر ده بوو؟

- هینه... ئه ی چۆن!

ئه م چه شنه قسانه ده ری ده خه ن، خه لکی چی دی به رام بهر به دیهتینراوه سهرسورپهینه ره کان به ئاگا نین.

خو گهر که میک بیر بکه ی نه وه، تیده گه ی نه مریشک، نه هیلکه، نه مانگا، نه شیر، نه درهخت، نه میوه... هیچ کام له مانه به دیهتینراویکی ئاسایی نین. ههریه کیکیان، به ته واوی واتا؛ دهرئاسا، ناوازه، موعجیزه... واته سهرسورپهینه رن.

بو نمرونه، هیلکه یه ک به ده ستته وه بگره. به چاویکی دی جگه له چاوه برسییه که ت ته ماشای بکه! دواتر بیهینه پیش چاوت، ئه م هیلکه یه، که زۆربه مان ته نانه ت ناتوانین وینه که شی به راستی بکیشین، مریشکینک له کو یه وی دیتته دهر وه! نه

پرگالی پییه، نه گۆنیا، نه ژمیره، نه کتیب!.. مریشکیک
به دریزایی رۆژ گهنم و ورده نان و کرم و ورده میروو بخوات،
به پای ئیوه، سه رسورپهینه نیه بتوانیت قاوغیکی نایاب و
ناوازه ی وه ک توپکلی هیلکه دروست بکات؟

ئه وه باسی ناوه وه ی هیلکه که هه ر ناکه م، چونکه ئه ویا ن
زۆر سه رسورپهینه رتره!

ئایا جینی خۆی نییه له ئاست گشت ئه و دره ختانه ی به ره گ
و پشالیان قور و قورپا و ده خۆنه وه، به لام له لقه کانیانه وه میوه ی
تازه و ئال و جوان و شیرینی وه ک هه نار، پرته قال، سیو و
گیلاس مان پی ده به خشن، چاومان زه ق بیسته وه؟ ئایا
سه رسورپهینه ر نین؟ نه ک هه ر سه رسورپهینه ر، موعجیزه شن.

باشه، وێژدانان هه بیت، ئایا مانگایه کی سه رزل، که به م
رۆژگاره گژوگیا و کا ده خوات، که چی دواتر ده بیسته کانیای
شیر بۆمان، سه رسورپهینه ر نییه؟ ناوازه نییه؟ موعجیزه نییه؟

له م پیشه کیه کورته دا به نموونه ی زیاتره وه سه رقالتان ناکه م.
به لام له درێژه ی زنجیره ی به دیه ی نراوه سه رسورپهینه ره کانه دا
نموونه ی زۆر زۆرتان له جیهانی ئازه لانه وه، له جیهانی
پرووه که کانه وه، له جهسته ی خۆمانه وه، له بۆشای ئاسمانه وه، له
پرووی زه وییه وه، له ده ریا کانه وه، له شاخه کانه وه، له شنه ی

باوه، له هه وره كانه وه، له مېرووله كانه وه، له هه ننگه كانه وه... بۆ
ده هېنمه وه.

شتى زۆر سهرسور هېنه رتان بۆ باس ده كه م. ئه و شته
سهرسور هېنه رانه داستان و ئه فسانه و مه فسانه نين! به لكو باسى
ئه و شته سهرسور هېنه ر و ناوازه و موعجزانه تان بۆ ده كه م كه له
گهر د به گهر دى ئه م گهر دوونه دا هه ن!

له كتيپيكا دا به نيو جيهانى پرووه كه كاندا ده گهر پين، له
يه كتيكى ديكه دا له جه سته ي مرووف ورد ده بيه نه وه، له وه ي
دواتردا روده چينه بوشايى ئاسمان و ههنگاو به ههنگاو به نيو
ئه ستيره كاندا ده گهر پين....

ئاگادارى! ئاگادارى! زنجيره ي به ديه ي نراوه
سهرسور هېنه ره كان وا ده ست پى ده كات!
به راستى زۆر سهرسور هېنه رن!

يەكەم كىيى زىنجىرە كەمان، ئەو ئازەلە سەرسوپھىنە رانە يە!
 دەي فەرموون! ئاسك، وشترمرخ، مار، ھەنگ، كوللە،
 پلنگ و لوولپىنچە كان وا چاۋە پىتانن!
 "ئامان! پىيان پىدا نەنن!"
 زۆر سەرسوپھىنەرن، زۆۋۋۇر!

تارق ئوسلو
 پايزى ۲۰۰۸
 زۆر سەرسوپھىنەرە!

کئ به هیژترینه؟

ئه گهر ئاسکه قالۆنچهیه ک^۱ ته ماشای پالّه وانیتی
بهرزکردنه وهی قورسای بکردایه، ئه و له پتکه نیندا ده که و ته سه
گازی پشت، چونکه ئاسکه قالۆنچهیه کی ۲ گرامی ده توانیت
۲۰۰ هیندهی کیشی خوی بهرز بکاته وه. بیهینه پیش چاوتان،
پالّه وانیتی قورسای بهرزکردنه وه بتوانیت به هه مان پژه
قورسای هه لگرت! واته گهر پالّه وانیتی ۱۰۰ کیلویی
هیندهی ئاسکه قالۆنچهیه ک به هیژ بووایه، ده توانی ۲۰ تن
بهرز بکاته وه!

به هه مان شیوه، گهر ئاسکه کیویه ک به شداری
مه راسنۆنیک بکات؛ ئه و مروفه کان زور داماو ده رده که ون.
چونکه له نیو مروفه کاند، ته نانه ت خیرترین پاره ریشیان به ۲

كاترمتير ئەوجا دەتوانىت ماراسۆنىك بېرىت، كە دوورىيەكەى
۴۲ كىلۆمەترە. بەلام ئەم دوورىيە تەنھا ۴۰ خولەكى ئاسكە
كىيويەك دەگرىت، چونكە دەتوانن بە خىرايى ۶۵ كىلۆمەتر لە
كاترمتيرىكدا پاكەن!

پەروەردگار تايەتمەندىي خىرا پاكردنى بە ئاسكە كىيويەكان
داوہ تا بتوانن خويانى پى پارىزن. بەم جورە دەتوانن زور جار
لە دەستى پلنگ و شير و درندەكانى دىكە ھەلبىن.

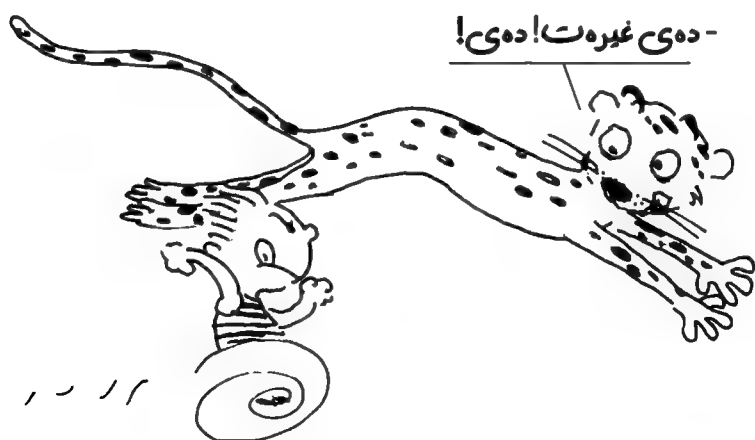
ماسولكە كۆتەندام و قاچەكانى ئاسكە كىوي تايەت بو
خىرا پاكردن دروست كراون، بەلام لە ھەمووى
سەرسورھىنەتر سىيەكانيانە.

سىيەكانى ئاسكە كىويەكان بە جورىك دروست كراون،
دەتوانن زور لە مروفەكان خىراتر ھەناسە بدەن. بەھوى ئەم
سىيە (تۆربۆئاسايانەوہ) ئاسكە كىويەكان لە ھەر خولەكىكدا ۴
يان ۶ ھىندەى مروفەكان زياتر ھەوا ھەلدەمژن.

كاتىك ئىمە پادەكەين، تووشى ھەناسەبرىكى دەبين، بەلام
ئاسك بەھوى سىيەكانيانەوہ ھەرگىز تووشى ھەناسەبرىكى
نايىت!

ئەى باشە، دەبىت ھالى ئەو پلنگانە چۆن بىت كە ناچارن
ئاسكى كويى راو بكەن تا سكى خويانى پى تىر بكەن؟
ئەوانىش پاكەرى باشن.

بههۆی کۆئه ندامی ئیسک و بربره ناوازه که یانه وه ده توانن له شوینی خۆیانه وه بازیکی ۱۴ مهتری بدهن. ته ماشا! چهند باش بوو فیری ئه مه بوون. هه رگیز نه کهن به سه رکزی و دامای پلنگیک هه لبعه له تین و له ۱۴ مهتر زیاتر لیتی نزیك بینه وه. خۆی هه ر باشته هه یچ لیتی نزیك نه بینه وه، چونکه پلنگ له گه ل کهوته راکردن له ماوه ی ۲ چرکه دا ده گاته خیرایی ۷۵ کیلومه تر له کاتزمیژیکدا. به لام ئیمه ی مروف له و ماوه ی دا ته نیا ده توانین بگه ینه خیرایی ۲۵ کیلومه تر له کاتزمیژیکدا. ئه مه ش واته له چنگی پلنگه که ده ربا زتان ناییت.

سه د سالتیک له مه وه بر زۆرانبازیکی ئه مریکی له خۆرازی داویه تی له که له ی و توویه تی: "له گه ل شێردا زۆران

ده گوم. "ئامانجى ئەوۈ بۈۈە بېسەلمىتت مەرۇف لە شىر
بەھىزترە.

ۋا ديارە بە مندالى چىرۆكى تەرەزانى زۆر خوئندوۋەتەۋە و
لەژىر كارىگەرىي ئەو چىرۆكانەدا ۋاى وتوۋە.

ھەرچەندە ھاۋسەرەكەى ھەۋلى داۋە لەم كەللەپرەقىيەى
پاشگەزى بىكەتەۋە، بەلام بېسوود بۈۈۈ و سەرئەنجام
زۆرانبازەكە لەگەل شىرئىكدا زۆرانى گرتوۋە و لە پىش چاۋى
سەدان كەسدا لىي بردوۋەتەۋە!

- چى؟! له شيره كهى بردووه ته وه؟

به لى، به لام فيليكي بچووك (!) له م بردنه وه يه يدا بووه.
پياوه كاني زورانبازه كه بهر له وهى شيره كه بهر نه مهيدانه كه وه، به
توريكي زور به هيز، كه له دووره وه ديار نه بووه، ده ميان
به ستووه. چه پوكه كانيشيان له ده سكتيشى هاوشيره ي نه وانه ي
دايره ت بو تيان ده چنيت، گرتبوو.

ده ي له م هه لومهر جه دا شيره كه چى بكات؟ جگه له وهى له
پروى ده روونيشه وه پروو خاندو ويانه!

نه گهر نه م فيله بچووكه نه بووايه، نه وا نه ك نه و زورانبازه،
خودى ته پره زانيش بووايه (يان فانتوماش^۲ بووايه) ته نيا له
خه ونيدا ده ييني وا به ئاسانى شيريك بدات به زهويدا.

له باسى به هيزيدا، ورچه كانيش ناويانگى خو يان هه يه.

ورچيكي قاوه يى ده توانيت وه ك پارچه كاغه زيك ده رگاي
تو توميل لوول بكات. به تايه ت گهر تو توميله كه گوزه يه ك
ههنگوينى تيدا ييت، نه وا له خوشياندا ده جار به سه ر يه كه وه
دو گاكاني لوول ده كات.

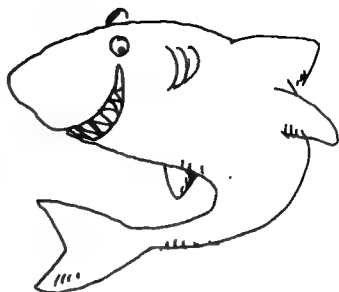
۲- فانتوما: پالوانى زنجيره يه كى فهرنسى سه ده ي بيسته مه و گوايه نه م كه سايه تيه هيزى چل
شيري هه بووه. (وه رگير)

وا بزانم پتويست ناكات بلّيم فيله كانيش چەند بەهيزن. تەنھا ھىندەتان بيرييت ئەو لوتە ناوازيەيان، كە لە ٤٠ ھەزار ماسولكەى جيا پىكھاتوو، دەتوانيت مروفىك بگرييت و بەئاسانى بەسەر دارىكدە وەك قوچەقانى ھەلييدات.

ھيپۆتامەسەكان! ھەر جار ئىك ھيپۆتامەسىك دەبينم... تۆبەستە، ھيپۆتامەس چيە؟ گيانەكەم، ئەسپى ئاويە. نازانم كوئى لە ئەسپ دەچيت! بەھەر حال، ھەر كاتىك ئەسپى ئاوى دەبينم، ئەو دەمە زەبەلاحەيان دەكەنەو و گوئىچكەيان وەك شەقشەقە رادەو شىتەن؛ دەكەومە پىكەنين. زۆر شيرين. بەلام ئەو پىتان دەلّيم باش نىيە لىيان نزيك بينەو، چونكە شەويلگەيان ھىندە بەھيزە، دەتوانن بەئاسانى كوتەكىكى دارى پى وردوخاش بكەن.

- وهره به قوربان، وهره! تۆزۈخ وهره پېشە وهره!

به لّام له باسی گازگرتندا شان
له شانی قرش نادهن، چونکه
کاتیک قرش به توندی ده می
داده خات، ههر سانتیمه تریکی
ددانه کانی په ستاتیکی ۳ ته نی
دروست ده کهن. ئیتر وا بزائم پتویست ناکات بلیم: ئه وهی له
نیوان ددانه کانیدایه چی لی دیت!

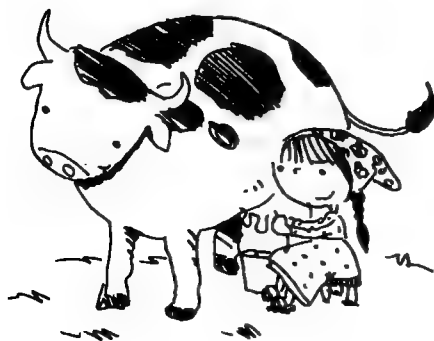
گوریلاکانیش ده توان وه ک چیلکه یه ک لووله ی تفهنگ
بشکینن. جوانه گاش هه یه ده توانیت ته خته یه کی پانزه بیست
سانتیمه تری به یه ک لیدانی سه ری پارچه پارچه بکات.

خوتخوته تان نه بیت و خوتان به لاوازترین
 بوونه و هری سهر پرووی زهوی مه زانن! چونکه
 ئیستا گه یشتینه ئه و به شهی دلتان هیور ده کاته وه و
 له خۆبه که مزانیستان له چاو ئاژه له کاندای پرگارتان ده کات.

به ئی، ههر ئاژه لێک چه ن دیک هیزی پتو یست بوو بیت،
 پهروه ردگار ئه وه نه دهی پی به خشیوه. مرویش له پال
 ماسولکه کانیدا، که تا نه اندازه که به هیزن، پهروه ردگار هیزی
 نه قلی پی به خشیوه، که زور زور زور له هیزی ماسولکه
 گرنگتره. ئیمه به به کارهینانی ئهم هیزه ترسناکه مان ده توانین له
 سیرکدا وه ک بوو که شووشه یاری به شیر و پلنگ بکه یین.
 مندالیک و ردیله ده توانیت شوولیک به دهستی وه بگریت و
 گایه کی زه به لاه پیش خوی بدات و بیات بو کانی و ئاوی
 نه دات و بیهیتته وه. (به لام دلنایام گایه که ئهمه ی پی خوش
 نابیت!) کچۆله کی خنجیله ده توانیت گوانی مانگایه کی دوو

ته نی بدوشیت و
 شیره که ی بکاته
 سه تلێکه وه. ئه سپی
 ئاوی له باخچه ی
 ئاژه لاندای به ند ده که یین و
 تو یکلێ شووتی

دهر خوارد ده ده یس. نه هه نگی زه به لاج به دواى كه شتییه كانماندا
 راده كیشین و له چه ورییه كه ی مؤم دروست ده كه ین.

ئیمه مروؤفین، پهروه دگار ئیمه ی له هه موو زینده وه رانی
 دیکه بالآتر ئه فراندووه.

حه ز ده كه ین بچن له ئاوینه كه دا ته ماشای خوئان بكه ین.
 ماده م هه ده چن، بیسن پهروه رین له چاو زینده وه رانی دیکه دا
 چه نده جوان دروستی کردوون و سوپاس و ستایشی بكه ین...

کاتیڭ نازەلان نەخۆش دەکەون...

ها... ها... ها... ها! ایشووو!

مندالەکان، خودا بتانپارێزیت. من کەمێک سەرمام بوو. لیمۆ و نەعنایەکی گەرمم بە دەستەوهیە و خۆم لە بەتانیەکی ئەستوورەوه پێچاوه. وتم گەر کەمێک ئارەق بکەمەوه، پەنگە باشتەر بێم. گەر نەبوو، سبەینێ دەچم بۆ لای پزیشک. هیوادارم دەرزییم بۆ نەنوو سیت! خودایە گیان! بەس دەرزی نەیت، پازیم چی شرووبی تالە دەیخۆمەوه، چی حەبی گەورەیه قووتی دەدەم، بەس دەرزی نا!

بەلام گەر هەر چارم نەمیتیت، ئەوا دەرزی لە خۆم دەدەم. دراوسێکە ی نەهۆمی سەرەوه مان کۆرپکیان هەیه، ناوی توانایە. ئەو جارە نەخۆش کەوتبوو. پزیشکیش دەرزی بۆ نووسیبوو. دایکی دەیوت: "توانای ئیمە ئەو هەموو دەرزییە ی لێدرا، چرتە ی نەکرد!"

به لئی، ینگومان ته گهر ناچارېم، منیش دهرزی له خټوم
 ددهم، به لام کهس به ته مانه بیت وهک توانا به غیرهت بم! وهک
 بیستوومه توانا له مشک ده ترسیت، من نه له مشک و نه له هیچ
 ئاژه لئیکي دیکه ناترسم. له ترس گهړین، هر زوریشم خوښ
 دهوین، بهس مشک زور نا!

مادهم له باسی نه خوشی و ئاژه لانداین، هز ده کهن
 یاده وهریه کی خومتان بو بگيرمه وه؟ گهر کهس ناپازی نییه،
 دهرزیه که دهو شینم!
 گالته م کرد، گالته...

ماوه یه کی زور بهر له ئیستا، سه گئیک له باخچه که ماندا
 ده ژیا و له گهل باو کم ده چوو بو راو. ناوی چرته بوو. چرته به
 توو که لولو له قاوه یه که وه سه گئیکي زور سهیر بوو. سه گئیکي
 باش بوو و تا کوتا پرژه کانی ته مهنی له باخچه که ی ئیمه دا ژیا.
 پرژیکي هاوین، بینیم چرته وهک مانگایه ک له باخچه که دا
 خه ریکي گیا خوار دنه.

به لئی، چرته سه گئیکي نه وسن بوو. پشتر بینووم فاسؤلیا و
 برنج و تریتی نان و کئیکي ده خوارد، به لام هر گیز چاوه پروانی
 نه مهن لئ نه ده کرد.

چاوه کانم هه لگلفی. به لێ، خۆی بوو و گیای ده خوارد.
 ئیواره که باوکم گه پرایه وه، ههر له ناو ده ر گاکه دا پێشم گرت
 و به جۆشوخروشیکه وه راپۆرتی گیا خواردنی چرته م خسته
 بهرده می.

باوکم که له سه ر کار ده گه پرایه وه، زۆر ماندوو بوو، به لام
 هه رگیز پرسیاره کانی منی بپوه لام نه ده هیشته وه.

پتی وتم: "سکی دیشیت!"

پرسیم: "مه به ست چیه؟"

وتی: "کوچه که م، سه گه که سکی دیشیت. سه گ بۆ ئه وه ی

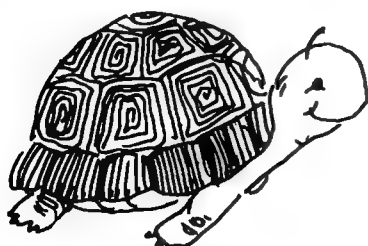
نازاری ناوسکی بپوه یتته وه، گیا ده خوات!"

- سه گیش سکی دیشیت؟

- ئه ی چۆن!

- ئىنجا دەچن گيان دەخۆن؟
- بەلى گيانە كەم، خۆ ناچن دەرمان بخۆن!
- باشە، چۆن دەزانن كاتىك سكيان ئازارى ھەبوو، دەبىت
- بچن گيا بخۆن؟
- خودا فېرى كردوون.
- ئەى چۆن دەزانن كام گيايە باشە؟
- خودا پىيان نىشان دەدات...
- لەو ھودوا زۆر جار چىرتەم بينيوھ گياى خواردووھ. خۆ وتم:
- چىرتە سەگىكى نەوسن و قەلەو بوو، كەوايە زوو زوو سكىشى
- دەئىشا.

پەروھردگار چەندىن تايىبەتمەندىي جياوازي بە ئازەلان داوھ
تا خۆيانى پى پارىزن. بۆ نموونە، كىسەل قاوغى پەقى ھەيە،
بالئدەكان تواناي فرىنيان ھەيە، ئاسك خىرا رادەكات، بۆق
خۆى دەخزىنئىتە ژىر ئاو... ئازەلە نەخۆشەكانىش بە چەندىن
رېنگا و شىوازي جياواز

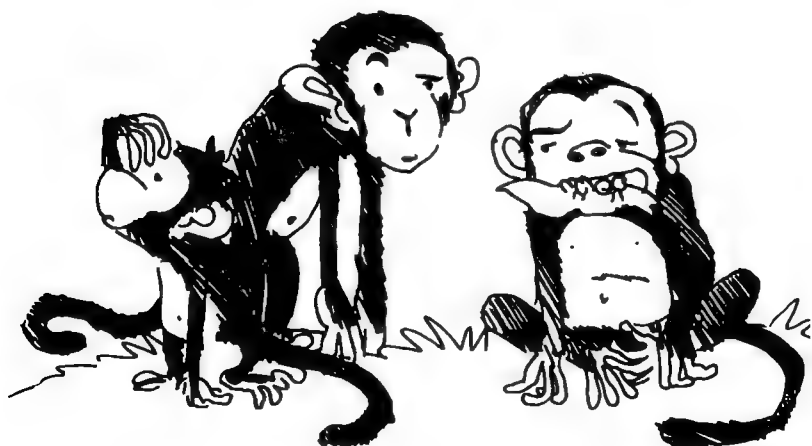

جياواز، كە پەروھردگار فېرى
كردوون، پى چارەسەر
دەگرنە بەر.

ئىستا يەك دوو نموونەى زۆر سەرسوۋرەينەرتان بۆ باس
دەكەم:

بە گشتى مەيمون گە لا و ميوە دەخوات. ھەندىك جار بى
ئەوەى گە لاكان بجوئىت، قووتى دەدات. ئەمە لە نەوسنيان
نيە، بە مەبەست وا دەكەن، چونكە ئەو گە لا نەجوراوانە بۆ
پا ككردنەوەى گە دە و پىخۆلە كانيان لە مشەخۆرەكان بەكەلكن.
چۆنە؟ بىرۆكە يەكى باش نيە؟ باشە، بە لام بۆ مەيمون باشە!

ئەى باشە، مەيمونىك گەر دەستى يان قاچى برىندار بىت،
چى دەكات؟ پروەكى ئەلىۆ دەدۆزىتەو و و گە لاى پروەكەكە
دەشكىنيتتەو و شلەكەى ناوى لە برىنەكانى دەدات.

به رای تیره، مهیموون له خوږه وه ده زانیت شله ی گه لای
 پروه کی نه لیو بو برین باشه؟ ینگومان نه خیر! وهک هه موو
 نازه لیکي دیکه، نه وانیش په وهر دگار فیری کردوون.

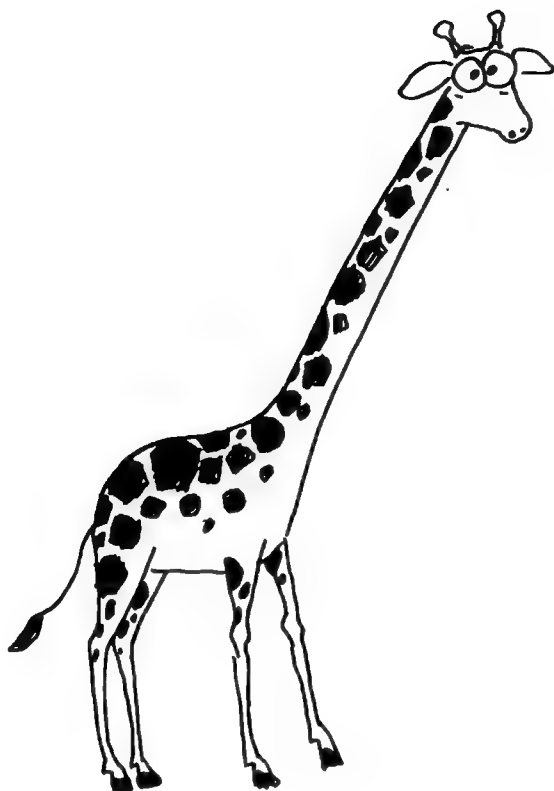
• توتیه کانیش شهیدای میوه ی
 ورد و پهنګ ————— او پهنګن. به لام
 هه نډیک له م میوانه ژه هراوین.
 له بهر نه وه ده یټټ زوو زوو
 ژه هراوی بن. به لام ده بینین وا
 نیه! چونکه توتیه کان دوا ی
 هه ژمه خوار دنیګ که میګ
 قوړ ده خوڼ. نه م قوړه ش
 ژه هره کی گه ده یان هه لده مژیت
 و ئاسانتر فری ده دهنه دهره وه.

• گەر بلىم فيله كانىش بو ئوھى له مشه خۇره كانى سەر
پىستيان دەر بازىان يىت خۇيان دەر خورىتن، پىم پىدە كەنن.
چونكه هه موومان باش دەر زانىن دەر ست و قاچى فيل بو خوران
گونجاو نيه.

باشه، ئه چى دەر كەن؟

لەناو قوردا پال دەر كەون. بەلى فيل هەر كە قور و لىتە يەكى
بىنى، خىرا لىي پال دەر كەوت. بەم جۆره له مشه خۇره كانى
پىستى دەر بازى دەر يىت.

زەرافەكانىش لەبەر ئەوێ ملىكى درىژيان هەيه، دەبىت
پىكهاتهى ئىسكهكانيان زۆر پسته و بىت. بو ئەمهش مەرجه
كالىيۆمى زۆر بخۆن. باشه، چۆن كالىيۆميان دەست
دەكه وىت؟

گەر بلىم له "دەرمانخانهكهى سەرى كۆلان؟" هىچ كه
وه لامىكى راست نيه، گالتهيهكى پىكه نيناویش نيه!
وه لامه راستهكهى:

"به لیسانه‌وهی تهو ئیسک و پروسکانه‌ی ده‌یاندۆزنه‌وه!"

به‌لێ منداڵه‌کان! وه‌ک بینیتان، په‌روه‌ردگار سرووشی
جیا جیای به‌هر یه‌کتیک له‌ ئاژه‌له‌ خاوه‌ن تایه‌تمه‌ندیه
جیا جیاکان به‌خشیوه. به‌مروفتیش عه‌قل و هوشی به‌خشیوه. بۆ
ئه‌وه‌ی بیر له‌م شاکاره‌ ناوازانه‌ بکه‌ینه‌وه و په‌ندیان لێ
وه‌ر بگرین، هه‌روه‌ها بۆ ئه‌وه‌ی بشتوانین چاک و خراپی ژیا‌نی
خۆمان له‌ یه‌ک جیا بکه‌ینه‌وه.

"ها... ها... ها... هاپشیووو!"

لیمۆ و نه‌عنایه‌کی دیکه‌ بخۆمه‌وه باش ده‌بم..."

- نه‌ریح با برۆم، ده‌لێن شازاده‌یه‌ک هاتووه!

چۆن ئازەلان دەخەون؟

گەر دەزانن چەندم خەو دیت! بەلام ناخەوم، چونکە دەبیت ئەم نووسینەم تەواو بکەم. بەلام هیشتا نازانم چی بنووسم. هیندەم خەو دیت، دەلئیت یەک پەووە فیل لەسەر پتالووی سەرەوێ چاوم دانیشتون. نا نهخیر! دەبیت نووسینەکم تەواو بکەم. لەسەر قەنەفەکە هەلەدەستم و دەچمەووە سەر مێزەکم.

ئەوێ چیه؟

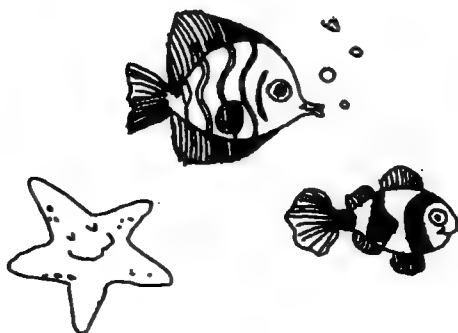
ماسییه ژاپۆنییه خرپنەکم، کە لەسەر مێزەکم لەناو شووشەیه کدایه، بەم کاتهی شەوێ هیشتا بەخەبەرە و چاوه گەرەکانی زەق زەق کردوونەتەووە و سەری ناوێ بە شووشەکەووە و تەماشای دەرەوێ دەکات.

"خرپنی بچکۆله! تۆ خەوت نایەت؟"

خوله کتیک بوهستن! باشه، ماسی ده خه ویت؟ ئه ی
 ئازله کانی دیکه؟ ده زانم سه گ و پشيله ده خه ون. ئه ی باشه،
 ئاسک، فیل، مار و میرووه کان... مندا له کان، زانیم چی
 بنووسم! بۆ وه لامی "ئایا ئازله کان ده خه ون؟" ده گه ڕیم.

خه ونی شیرین له ژیر ئاودا

ماسی گهر نه جوولیت، ناتوانیت له ژیر ئاودا له شوینی
 خۆی بوه ستیت. ناچارن په ره کانیان به بهرده وامی بجوولین.
 گهر وا نه کهن، نقوم ده بن. به لام خو ده بیت ئه وانیش بخه ون.
 ههر کاتی خه وتیان هات، ئه ندایکیان هه یه پپی ده وتریت
 "کیسه ی هه وا"، پری ده کهن له هه وا. ئیتر به م جوړه ده توان بئ
 ئه وه ی بجوولین، بۆ ماوه یه کی زۆر له قوولاییه کی دیاریکراودا
 بمینه وه.

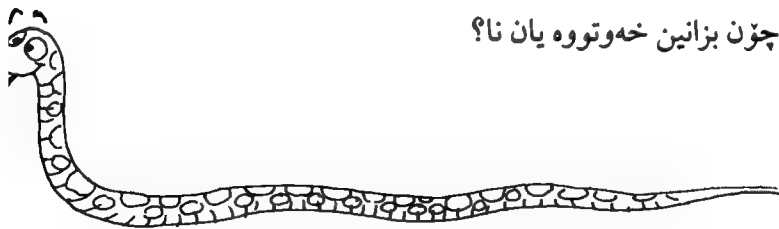
خوله کیک بوه ستن! ئه وه چیه؟ یه کیک وتی: "قرش کیسه ی هه وای نییه!"

راسته، قرش کیسه ی هه وای نییه. له بهر ئه وه ناچارن به بهرده وامی له جووله دا بن، به لام ئه وانیش ده خهون. قرش 'خه وگه ره'، واته به دم خه وه وه مه له ده کات.

چاوه هه میسه کراوه کان

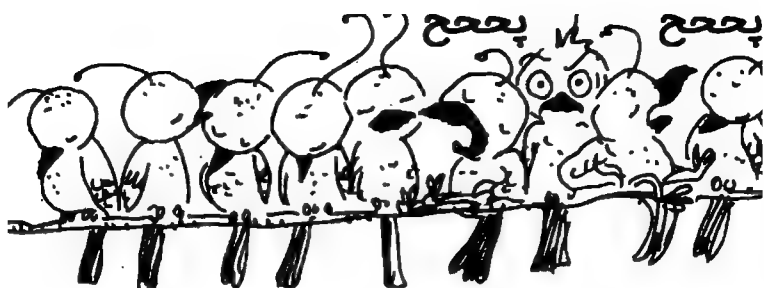
به ته ماشا کردنی چاوی ئاژه لیک ده توانین بزاین خه وتوه یان نا. گهر پیلووی چاوه کانی داخرا بن، ئه واپه نگه خه وتییت. گهر کراوه بن، ئه واپه گهریکی زۆره وه به خه به ره. باشه، ئه ی ئه گهر پیلووی چاوی نه بوو؟ بو نمونه، مار پیلووی چاوی نییه. (واته: پیلووی چاوی جیگیره و ناتوانییت دایان بخات.)

چۆن بزاین خه وتوه یان نا؟

وه لام: نازاین و ته ووا!

سیستمی خه وتنی میرووه ورده کان زۆر ساده یه. ههر له شوینی خۆت بوه سته و مه جوولئ، به سه.

خهوتن به سهر لقه کانه وه

بالنده کان به سهر لقی داره کانه وه ده خهون، چونکه تهوئ پاریزراوترین شوینه بویان. کاتیک ده شخهون، به په نجه کانی قاجیان توند توند لقه داره که ده گوشن. ئیتر تا به خه بهر دینه وه، په نجه کانیا ناکرینه وه.

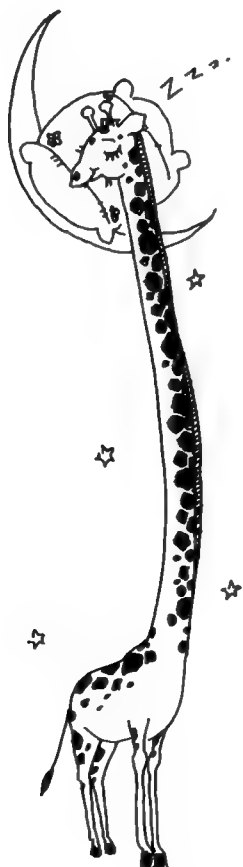
له جیهانی بالنده کانداسه یرترین خهوتن هی فلامینگوکانه. تهوان له سهر به ک قاج ده خهون. هه ندیک کهس هه ن ته نانه ت ناتوانن له سهر به ک قاج تاکه گۆره ویه کیش له پی بکه ن!

هه ندیک به سهر پیوه ده خهون

خهوتن به سهر پیوه به ژارده ی زۆر ئاژه له. بو نمونه، نه سپ و فیل و زهرافه به سهر پیوه ده خهون. گه وره ترین

سوودی خهوتن به پتوه ئهوهیه، گهر بارودۆخیکی نهخوازاراو
 بیته پتسهوه و لهپر بهخهبر بینهوه، پتویست ناکات وزه ی زیاده
 بۆ ههستانه سهڕپی به فیرو بدهن.

کاتیکی زهرافه به پتوه دهخووت، سهری به دارێکهوه
 دهدات. وهک سهڕینیک سهڕ دهخاته سهڕ لقی دارێک و بهم
 جوړه دهتوانیت پشوو به سهڕ و ملی بدات.

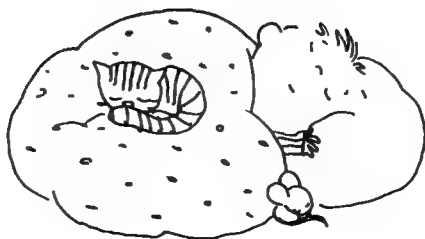

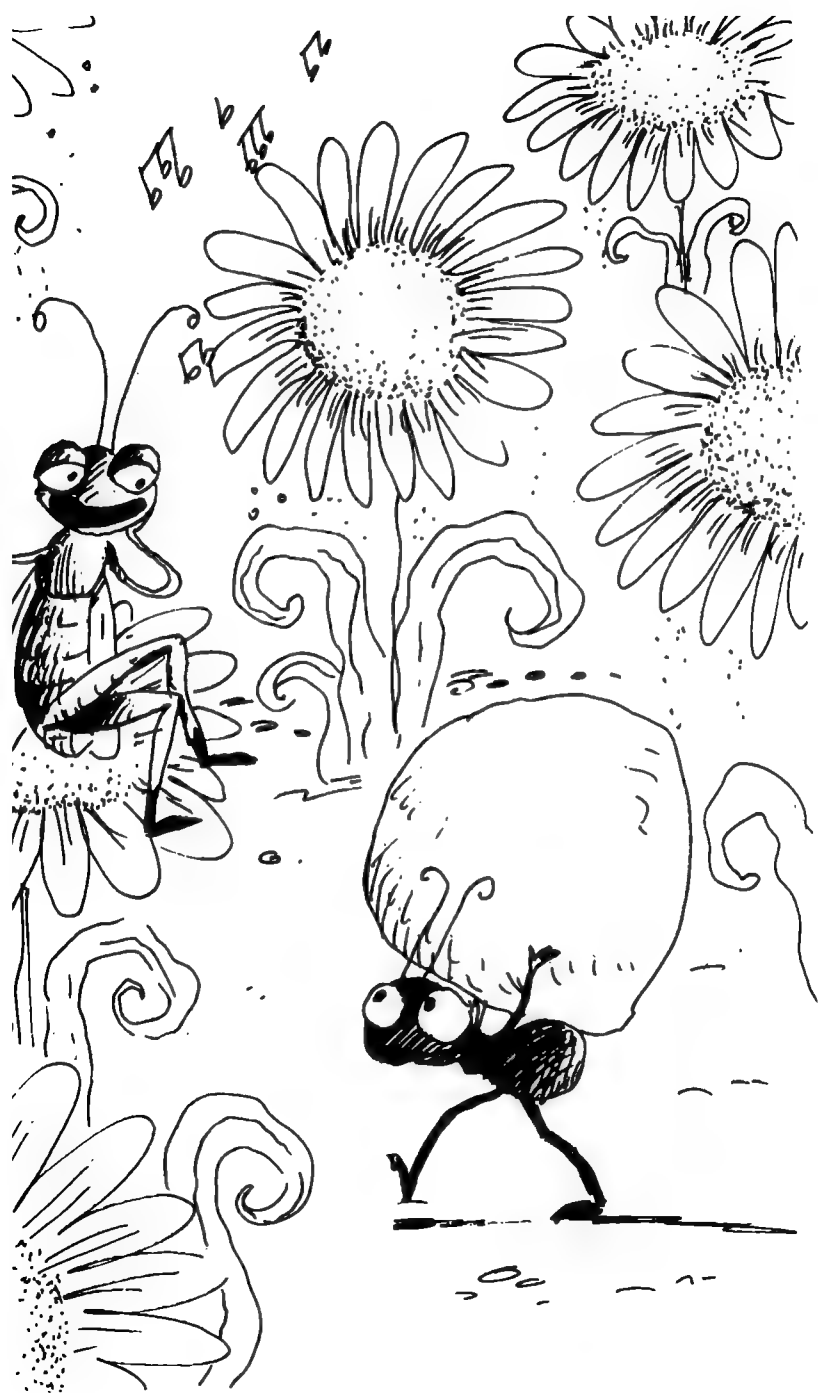

پهنگوینی شاهانهش لهو ئاژه لانه که به پیوه دهخون.
 پهنگوین به پیهکانی هیلکه کهی هله گریت و توند به سکی
 خویهوه دینوسیتیت. گهر هیلکه که بخزیت و بکه وسته سر
 به فره که، له ماوهی چهند چرکه یه کدا دهیبه سیتیت. له بهر ئه وه
 پهنگوینه شاهانه کان ده بیت به دم خه ویشه وه وریابن.
 پهروه دگار ههستیاریه کی وه های پی به خشیون، کاتیک به
 هیلکه که یانه وه دهخون، ههست به بچوو کترین له رزین ده کهن
 و خیرا به خه بهر دینه وه. بو نموونه، له بهر ئه وهی به کومه ل
 ده ژین، زوو زوو بهر یه ک ده کهون. له وه ها بارودوخی کدا

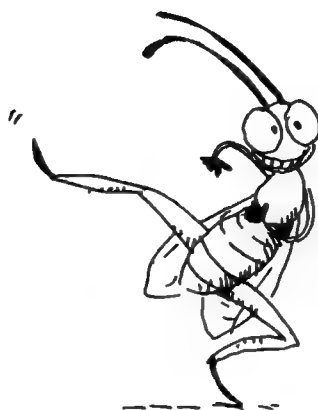
پهنگوینه که یه کسه ر خه بهری ده بیته وه و ته ماشای هیلکه که ی
ده کات.

گهر بلیم: باسکردنی خه و تن خه وی زپاندم، باوه ر ده که ن؟
به لام هه ر ده خه وم، چونکه ده بیت به یانی زوو له خه و هه ستم.
هیوادارم ئپوهش به ده م خویندنه وه ی ئه م نووسینه وه خه و تن
نه هات بیت. ئه گهر خه و یشان هاتو وه، هیوای خه و یکی خوش و
خه و نیکی شیریتان بو ده خوازم...

که زستان دیت...

وا دیاره که س نیسه چیرۆکی زیکزیکه^۲ و میرووله که ی
نه بیستییت. تو بلّیت که س هه بییت؟ هه بییت یان نا، من به
کورتی چیرۆکه که تان بۆ ده گێر مه وه، چونکه په یوه ندییه کی
نزیکی به باسه که مانه وه هه یه. له وهش گرنکتر؛ بۆ ئه وهی بتوانم
دهست به نووسینی باسه که بکه م، پتو بستیم به پیشه کییه کی
سه رنجرا کیشه!

نوو سه رنکی فه ره نسی به ناوی 'لا فۆنتاین'، له یه کییک له
کورتیه چیرۆکه کانییدا، باسی زیکزیکه یه ک ده کات. ئه م

۳- (زیکزیکه) به ئینگلیزی (Cicada)، جۆره میروویه که که زۆر تر له و ناوچانه ی
که شو هه وایه کی فینک یان گه رمیان هه یه، ده ژین.

زیکزیکه یه له پوژنکی پروناکی هاویندا، له سهر گولنیک
پاکشاهه و خهریکی گورانپوته. له م کاته دا، چاوی ده چپته سهر
میرووله یه ک که وا به لایدا تیده په پیت. میرووله داماهه که دهنکه
گه نمه شامیه کی به کوله وهیه و هه موو گیانی بووه به نارهق.

زیکزیکه که تیناگات بوچی له پوژنکی وه ها خوشدا،
میرووله که هینده خوئی ماندوو ده کات. بویه گالته به میرووله که
ده کات.

میرووله که ش له وه لامدا ده لیت: گشت ته وه وول و
په نجکیشانه ی بو پوژه سارد و سه خته کانی زستانه. له درنژهی
چیرۆکه دا، قسه ی میرووله که راست دهرده چپت و
زیکزیکه که ش پووبه پرووی پوژگارنکی زور سهخت
ده پیته وه...

باشه، ههر به راستی زیکزیکه ته مبه له؟ بنگومان نه خیر!
وه ک ته واوی ئاره لانی دیکه ی جیهان، ته وانیش ته و ئهرکه ی
له سهر شانیه به بئ که موکووپی به جیی ده گه یه نن. به پای من،
ته مه بوختانیکه لا فونتاین دایه پناهه. (له نیوان خو مانداییت،
ده لپن ته و کابرایه زور به ی چیرۆکه کانی له کهسانی دیکه
دزیوه.)

به هه رحال، ته مه باسه که مان نییه و با بیینه سهر باسه که ی
خومان. ده مه ویت پیتان بلیم: ئاره لان چون زستان به پری ده که ن

و جگه له میرووله کان، ئاژه له کانی دیکه چوڼ ئاماده کاری بو
زستان ده کهن.

له ناخه وه ههز ده کهم بلّیم: "که رویشک که له رم وشک
ده کاته وه، ئاسک ترشیات دروست ده کات، ورچ خواردن
ده کاته قوتووه وه، میرووله کان دوشاو دروست ده کهن و
ده نوکپانه کانیش نانی تیری هه لده چن" و بتانخه مه پتکه نین،
به لام نایلیم. چونکه گشت ئاژه لانی سروشت، هه ر نه بیت
هینده ی مروقه کان گرنگی به زستان ده دهن. به لام پهروه رین
تاییه تمه ندیگه لیکي جیاوازی به هه ر یه کتیکیان به خشیوه تا
بتوانن درژه به ژیانان بدهن. بو یه ته نانه ت نه وانه شی له
سه خترین بارودوخدا ده ژین، ده توان به سه ر گشت
ناپه هه تییه کاندایا ببن.

- نه مړې که شوه واکه ملک فلانکه...

ٹاسک

ئاسكەكان وەك ورچەكان ھەلى ئەو ھەيان نىيە لە كلۆرى
دارىكدان ھەيان لە ئەشكە و تىكدان بىخەون. (بەو بۆنە ھەشەو ھەشەو پىم و تن
ورچەكان چۆن زىستان ھەپرى دەكەن!) لە ھەر ئەو زىستانىش
بەردەوام دەبن لە گەپان بە دواى خۆراكدا. جگە لەو پوژرانەى
تۆفانە، ھەموو پوژرىك بۆ خواردن دەگەپىن. بىنگومان خواردنە
خواراوەكانىيان، وەك گزۇگىا و مىو ھە قارچكەكان، لە ھىچ
لایەكەو ھەيان نەمان. ھەيە و نىيە گەلا و توىكلەى ھەندىك لەو
دەختانە ھەكە بايزان گەلاكانىيان ناو ھەرن.

- ئاسكى سەرزل! ھەر ئەيى بلى ساردە!

لە كۆتايەكانى زستاندا دۆزىنەۋەى خواردن زۆر قورس دەيىت. خۆ ئەگەر كۆمەلەكەيان قەرەبالغ يىت، ئەوا كاريان زۆر سەخت دەيىت.

شاخى ئاسكە نىزەكان زستانان دەۋەرن. خۆى ئىتر لە بارودۆخىكدان نىن ھىچ ئاسكىك شەر لەسەر جۈانتىر كچى كۆمەلەكە بكات. تاكە دەردى ھەموۋان دۆزىنەۋەى خواردنە و شەرەكانى ئەم كاتە بەگشتى لەسەر تەلاشەدارىك يان دوو گەلەى وشك دەيىت.

مانگەكانى زستان لای ئاسكەكان بەم جۆرە تىدەپەرن. گەرچى ئاسكە پىر و نەخۆشەكان نەيىن، بەلام رۆژىك دىت زستان تەۋاۋ دەيىت و لەگەل تۈۋانەۋەى بەفرەكاندا، پەرورەن فرمانى "ھەستەۋە!" بە پروۋى زەۋى دەدات. گزۈگىلەى سەوز و مېۋەى تەر و تازە و گۈل و گۈلزار ھەموۋا لايەك دەتەن.

بههار به هه موو

جوانیه کانییه وه، له شاخ و

دهشت بار و بنه ده خات. ئاسکه کانیش چهندی چهز بکهن،

سکی خویان تیر ده کهن و ئاسکه نیره کان شاخیان لی

دهروسته وه و پاش ماوه یه ک کۆمه لیک به چه

ئاسک بۆ کۆمه له که یان زیاد ده بن.

ئهوانه ی پێشوه خته ئاماده کاری ده کهن

یه کیک له نموونه جوانه کانی ئه و ئاژه لانه ی بهر له

هاتنی زستان ئاماده کاری بۆ ده کهن؛ دارکونکه ره یه.

دارکونکه ره به ده نووکه تیژه که ی هه زاران کون ده کاته قه دی

دره خته کانه وه و هه رچی بندوق و گوێزه کۆی کردوونه ته وه،

له م کونانه دا ده یشار ته وه. به لام بۆ ته وه ی سمۆره کان

نه توانن لی بی بدزن، چهندی به توانیت کونه کان بچووک

ده کات تا بندوقه کان به ئاسانی ده رنه یه ن. به هۆی ئه م هه ول ته وه

که تا پاییز در یژه ی ده بیست، دارکونکه ره کان له زستاندا

کیشه ی دۆزینه وه ی خواردنیان نابیت.

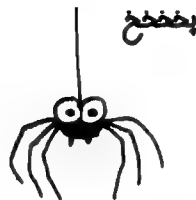
- خۆچی بندوقی لی بوو، هه مووی کرده ئه و کونانه وه!

بیگومان ئازەلی دیکەش ھەبە لە ھاوینەوێ ئامادەکاری بۆ
زستان دەکات. پشیلەکی کێوی و شیرینی ئەمریکی گۆشتە
زیادەکان لە ژێر گڵدا دەشارنەوێ، بەلام لەبەر ئەوەی زوو
تێکدەچن، دەتوانین بەم ھەولەیان بڵێین: "پاشەکەوتی
کور تەخاوەن".

ورچە جەمسەرێیەکانیش ئەو سەگە ئاویانە پراویان دەکەن،
لە ژێر تۆپەلە بەفر و سەھۆلدا ھەڵیان دەچن. ئەمەش کاریکی
قورس نییە، چونکە جەمسەرەکان تەنانت لە بەفرگەرەکانیش
ساردترن! بۆیە ھەر شتیک ھەڵبگیریت، چەند سالتیک بێ
تێکچوون دەمیتێتەوێ.

بەلام لەبەر ئەوەی ورچە جەمسەرێیەکان ھەزریان لە گۆشتی
بەستوو نییە، بۆیە ناچار دەبن گەشتیکی دوور درێژ و پڕ
زەحمەت بگرنەبەر بۆ دۆزینەوێ سەگێکی ئاوی سەرلێشێواو.

په ڪيڪي دي له ڪوڪه ره واني خوڙاڪ ٻو زستان؛
جالجالوڪه په. وهڪ ده زانن مڻش و مه گزه بيزارڪه ره ڪاني
هاوينا، له زستاناندا ديار نامڻن. له بهر ٿوهه جالجالوڪه
به شڪ له و مڻش و ورده ميروانه ي به ٿوره ڪانيانه وه ده بن،
جوان جوان به ٿوره ڪه يان داينده پوڻن، له شوپيڪي گونجاوي
ماله ڪه ياندا هه ليده گرن.

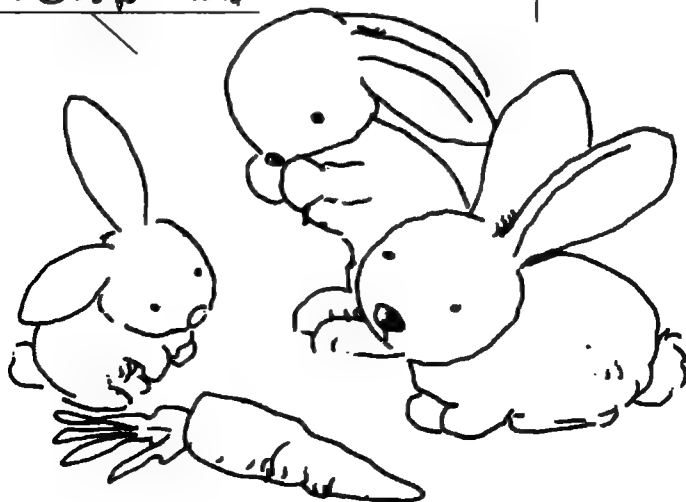
هه نگيش، هه ميشه هه زار هينده ي پتويستي خوي هه نگوين
دروست ده ڪات. دلنيام باش ده زانيت ٿوهه هه نگوينه زياده په چ
سو وديڪي هه په. هه نگه وانه ڪان هه موو ساليڪ برپڪ هه نگوين
له شانهي هه نگه ڪاندا ده هيلنه وه تا له زستاناندا بيخون. هه نگي
ده شت و دهر و شاخ و داخ ٻو دايند ڪردني هه نگويني زستانيان
ڪار ده ڪهن. به لام ٿه مه ڪاريڪي مه ترسيداره، چونڪه ده شيت

که سټیکي چاوبرسي يان ورچټکي نهوسن به يه ک جار چي
 په نجيانه به بايدا بدات. به لام هم مه ترسييه پرو به پروي نهو
 نازه لانه نايته وه که خواردنه کانيان له چند جټيه کي جيا وزدا
 هه لده گرن. به ناوړه انگتريني هم زورزانانه؛ سموره يه. سموره
 بندق و ناوکی سته و بهر و هر چيه ک بو خواردنيان به که لک
 بيت کويان ده که نه وه و له شوي جيا جادا ده يان نټرن. بټي گومان
 هه نديکيان شويته کانيان بير ده چټه وه. ئيستا به رای تو، نهو
 خواردنه ي نايان دوزي ته وه، چيان ليدټ؟

به دلنځايه وه ده بڼه وه دره خت! هه مان شت به سهر
 قه له ره شيشدا دټ. ته وانيس به شيکي نهو تووه سته و به رانه ي
 کويان ده که نه وه، له بيريان ده که ن و بهم جوړه ده بڼه نه ندا ميکي
 خو به خشي که مپني "توش دره ختيک بچينه!"

- ناه به يني کيميايان لږ خستوه!

- تو بلټ هه مونيان لدا بټ؟

له ژېړ باراندا

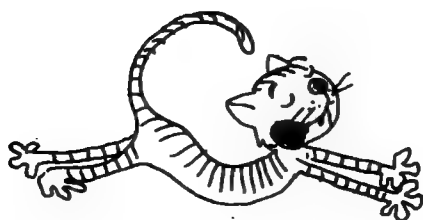

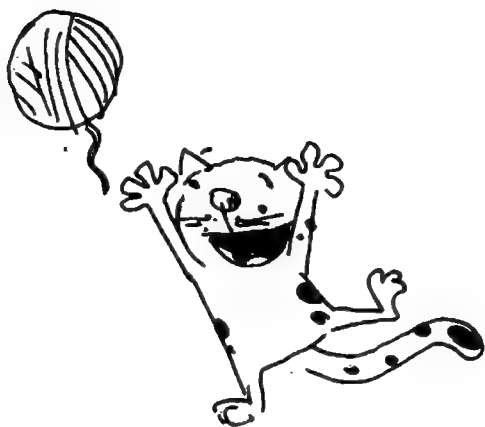
نډو پرژۍ كه وټمه بهر باران. له ناكاو هه وري چر و تڅ
 ناسمانيان تهنی و ناسماني تاريك به چنډ هه وره بروسكه يه كي
 يه ك له دواي يه ك پرووناك ده بووه وه. زوري نه برد هه وره گرمه
 و بارانيكي به خوړ ده ستي پي كړد.

خيړا خوړم خزانده ژيړ چه تری دوو كائيكه وه. زوري نه برد
 نافرته تيكی به تهمه ن و سي چوار گه نجی پروو خوش و
 پاقله فروشيكيش هاتنه ژيړ چه تره كه. راستيه كه ي چه تره كه
 هينده گه وره نه بوو هه موومان له بارانه كه پياړتيزيت. به لام
 بارانه كه هينده به ليزمه ده باري، كه سمان نه مانده ويرا هه نكاويك
 له وي دوور بكه وينه وه.

ناچار چاوه پری سووین که میک
 خوش بکاته وه. هه باری، هه باری،
 هه باری... له تەنیشته شوسته که وه
 لافاوێکی بچووک ههستا. هه دوای
 چاره کییک بارانه که، وه ک چۆن له ناکاو دهستی
 پێ کرد، به هه مان شیوه له ناکاو خوشی کرده وه.
 هه وره په شه کان بلاوه یان لێ کرد و پرشنگی خۆر و گهرمی
 تیشکه کانی پرویان تیکردین.

له گهڵ خوشکردنه وه ی بارانه که دا، پشیل به کی خرپن له
 که لێکی نیوان دوو شوقه وه هاته ده ره وه. توو که کانی وشک
 وشک بوون. پاستیه که ی من زۆر سه رسامی پشیل م. له
 که شه وه ای گهرمدا شویتیکی فینک بو خویان ده دۆزنه وه. له
 سه رما و سۆله شدا شویتنی گهرم بو که س جی ناهیلن. به م جوړه
 ته نانه ت له پوژه بارانا و به کانشدا خیرا خویان ده خزیننه
 کونیکه وه و خویان له ته ربوون ده پارێزن.

وهك هه مېشه كه وتمه بېر كړدنه وه له نازه له كاني ديكه. له بهر
خو مه وه ده مېرسي: "تو بليت نازه له دوسته كاني ديكه مان، كه
له ده شت و دهر ده ژين، له پوژانسي باراناويدا چي بكه ن؟"

گه پامه وه بو ماله وه و جله خوساوه كانم
گوړي و له سهر كو مپيوته ره كه م دانې شتم
و كه وتمه گه پان تا بزانم نازه لان له
پوژانسي باراناويدا چي ده كه ن!

پښم له شتي هينده سهر سور هينه ر
كه وت، كه نه گهر بو تاني نه گي پر مه وه،
دلېم ده ته قې.

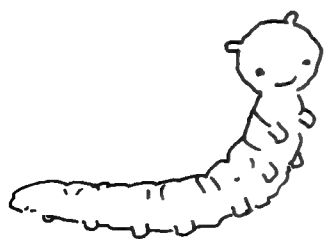
پاکەن! پاکەن! پاکەن! خەریکە باران دەبارێت!
بالئەکان، کە بە گشتی لە سەر لقی درەختەکان دەژین،
لە گەڵ دابارینی باراندا خۆیان دەخزێنن ژێر گەلایەکی گەورە.
پێوی فێلبازیش، هەر کە کونێکی دۆزییەوه خێرا سەری پیا
دەکات. گەرچی مائی دراوسێکەشیان بێت، بۆ پێوی هەر یەک
شە. کەمێک بێروویی لە تەربوون باشتەر!

مه‌یموونی ئۆرانگۆتانی‌ش له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌و دارستانه‌ چ‌رانه‌ی
 لینی ده‌ژین دره‌ختی گه‌لا پانی زۆری لێیه‌، گه‌لایه‌کی گه‌وره‌
 لێده‌که‌نه‌وه‌ و به‌سه‌ر سه‌ریان‌ه‌وه‌ پرایده‌گرن. فه‌رموون ئیه‌وه‌ و
 چه‌تریک‌ی سه‌روشتی نایاب.

هەندىك ئاژەلش ھەن ھەلۆستىكى نامۆى چاۋەپوانەكراۋ
 دەنۆپىن. بۆ نموۋە، ئاسك. ئاسك، ئاژەلشكە ناچارە ھەمىشە
 ورياي دەوروبەرەكەى بىت. لە كاتى باراندا، لەبەر دەنگى
 بارانەكە گۆپىيان لە دەنگى پىي شىر و پلنگ و پراۋكەرى دى
 نابىت گەر لىيان نرىك بىنەۋە. بۆيە لەباتى ئەۋەى خۆيان
 بشارنەۋە، دەچنە شوپىتىكى كراۋە تا چاۋيان لە دەوروبەرى
 خۆيان بىت. بە راي ئىۋەش، كەمىك تەر بىن باشتىر نىيە لەۋەى
 بىنە ژەمى ئىۋارەى خىزانى شىرەكان؟

جۆرىك زەرۋوى ئوستىرالىش ھەيە لە كاتى باراندا لانەكەى
 خۆى -كە لە ژىر خاكدايە- جى دەھىلپىت و دىتە دەرەۋە. دواتر
 بەسەر لقى درەختىكدا ھەلدەگەپىت. دواتر لەگەل دلوپە
 بارانەكاندا خۆى ھەلدەداتە سەر پىشتى ئەۋ ئاژەلانەى بەژىر ئەۋ
 لقەدا تىدەپەرن. بەم جۆرە ئاژەلەكە -بۆ نموۋە، گەر كەنگەررىك
 بىت- ھەست ناكات زەرۋويەك كەۋتوۋەتە سەر پىشتى.

پۆژانى بارانى بەلىزمە، كاتى
 پىاسەى ئەم زەرۋو خوشخۆرانەيە!
 دۋاي بارانى بەخوۋر جۆگەلە
 و چالۋى زۆر دروست دەبن.
 ھەندىك جۆرى مىروولە، بۆ ئەۋەى

لەم جۆگەلانەدا نوقم نەبن، پىكەۋە خىر دەبنەۋە و خۆيان

هاوشیوهی توپیک لیده‌کن. توپه میرووله که له‌ناو ئاوه‌که‌دا
 نوقم ناییت و له‌گه‌ل گوزمی ئاوه‌که‌شدا به‌رده‌وام ده‌خوولیته‌وه.
 به‌م جوړه‌ئو میروولانه‌ی له ژیره‌وه‌ن، دینه‌سه‌روه و هه‌وایه‌ک
 وهرده‌گرن. ئه‌وانه‌ی سه‌روه‌ش، ده‌چنه ژیره‌وه و له‌گه‌ل
 سوورپانه‌وه‌ی توپه‌که‌دا جارێکی دیکه دینه‌وه سه‌روه. ئیدی ئه‌و
 میروولانه‌ی ده‌که‌ونه ژیره‌وه ناخنکین و تا به شویتیکی وشکانی
 ده‌گه‌ن، به‌م جوړه له‌ناو ئاوه‌که‌دا ده‌میننه‌وه.

په‌نگه له پوژانی باراناویدا که‌میک ته‌ر بیت، به‌لام باران بۆ
 ته‌واوی زینده‌وه‌رانی سه‌ر پرووی زه‌مین زۆر گرنه‌گه. له‌م
 پوژگاره‌دا، که زوو زوو هه‌والسی وشکه‌سالی لیره و له‌وئ
 ده‌بیس‌تین، ده‌بیت پیاپینه‌وه په‌روه‌ردگار بارانی زۆر و
 به‌ره‌که‌تدارمان به‌سه‌ردا بباریتیت. په‌نگه له کاتیکی
 چاوه‌پوانه‌کراودا بکه‌وینه به‌ر باران و له به‌ریدا بخووسین،
 به‌لام ئه‌مه له بیتاوی باشتەر، وانیه؟

- کاکه گیان، لیره لایه‌ره چه‌نده؟

که شوهه وای گهرم کئ بیزار دهکات؟

گهرمه! گهرمه! گهرمه! زۆر گهرمه! ده بیټ چی بکه یمن بۆ
ئه وهی فینکمان بیته وه؟ په ردا خیک شه ربه تی که لله ته زینتی
گه وره بخۆینه وه؟ یان قاپیک دۆندر مه؟ له هه مووی باشر
ئه وه یه له مال نه چینه دهر وه. چی په نجه ره یه بیکه ینه وه و
بپارینه وه خودا شنه بایه کی فینک هه لیکات. له راستیدا من پیم
خۆشه له ژیر سییه ریکی فینکی دره ختیکدا رابکشیم. جا ئه گهر
شهر بهت و دۆندر مه شی لی بیت، ئه و باشر...

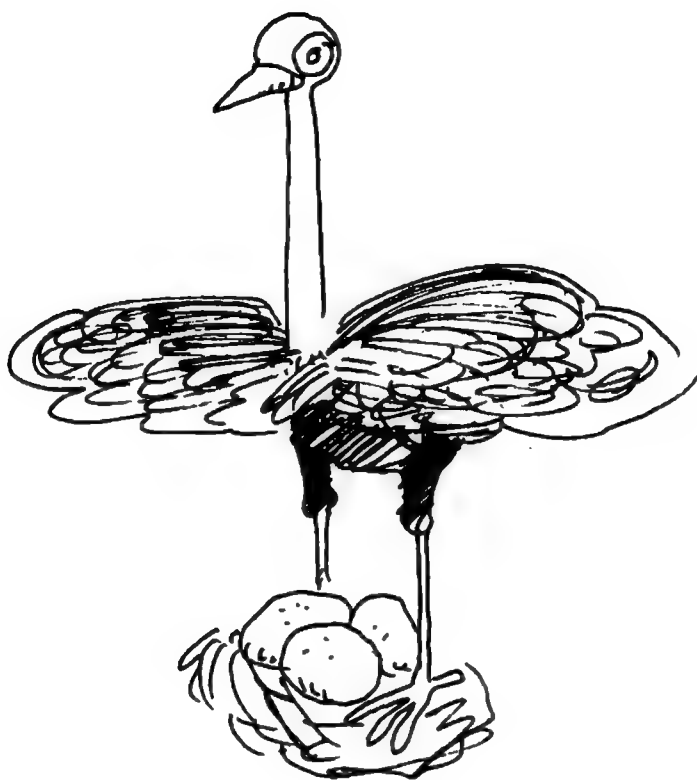
له که شوهه وای گهرمدا ته ماشای دهر و بهر تان بکه ن!
هه رگیز پشیله یه ک نابین، چونکه پشیله چۆن له
سه رما و سوؤله ی زستاندا سووچتکی گهرم بۆ خۆیان ده دۆزنه وه،

به ههمان شیوه، کاتیک گهرمای هاوینیش بار و بنه‌ی ده‌خات، سووچ و په‌نای سیهر و فینک ده‌دۆزنه‌وه و لئی پال ده‌که‌ون.
ئه‌ی ئاژه‌له‌کانی دی؟ ئایا ده‌زانی ئه‌وان له‌که‌شوه‌وه‌ای گهرمدا چی ده‌که‌ن؟

هه‌ندیک له‌ ئاژه‌لان، به‌تایه‌تی ئه‌وانه‌ی له‌ بیاباندا ده‌ژین، ته‌نیا به‌ شه‌وان له‌ لانه‌که‌یان دینه‌ ده‌ر هه‌. چونکه‌ له‌ بیابانه‌کاندا شه‌وان فینکه‌. به‌لام هه‌موو ئاژه‌لیک ناتوانیت به‌ شه‌و پراو بکات. گهر به‌ شیوه‌یه‌کی گونجاو له‌ گه‌ل هه‌لومه‌رجه‌کانی شه‌ودا دروست نه‌کرابن، ئه‌وا ناچار ده‌بن بۆ تیرکردنی سکیان به‌ پۆزی پووناک بگه‌پین.

سمۆره‌ی زه‌وی، که‌ له‌ بیابانه‌ بی سه‌روبنه‌کانی باشووری ئه‌فریقادا ده‌ژی، کلکه‌ گه‌وره‌که‌ی به‌رز ده‌کاته‌وه و به‌سه‌ر خۆیدا ده‌یه‌یتیه‌وه و سیهر بۆ خۆی دروست ده‌کات. بێگومان تا ده‌گاته‌ سیهری دره‌ختیکی پارێزراو...

له‌ بیابانه‌کان دره‌ختی زۆر که‌می لیه‌. ئه‌وه‌شی که‌ لیه‌تی دره‌ختی لاواز و باریکه‌. بێگومان سیهری ئه‌م دره‌خانه‌ش وه‌ک خۆیان باریک و که‌مه‌. به‌لام که‌رویشه‌که‌کان خۆیان ته‌واو ته‌واو ده‌کشین و ده‌توانن سوود له‌م سیهر باریکانه‌ بینن.

و شترمرخه كانى ئەفريقا، بۆ ئەو ەى ەيلكە كانيان لە ژىر تىنى
خۆردا نەبن بە ەيلكە و پۆن، بالە گەورە كانيان دەكە نەو ە و
سىيەريان بۆ دەكەن.

ئىمە چۆن لە گەل ەاتنى ەاويندا پالتۆ و جلە
ئەستورە كانمان دەپچىنەو ە و جلى كراو ە و تەنك لەبەر
دەكەين، زۆر ئازەلش لە گەل كەشى گەرم ەات، تووكى

پېستیان دوه ورېت. بۆ نموونه، فیلی ئاوی تووکیان دوه ورېت و ته وای ھاوین له پړوخی دهریایه کدا خویان دده نه بهر خۆر. به لام بۆ ئه وهی پېستیشیان وشک نه بیته وه، زوو زوو لمی ته پ ددهن به خویاندا.

که رکه دهنه کانیش له قورپ و لیته دا پال ده که ون و هه موو گیانیان به قورپ داده پۆشن. له گهل ئاوی نیو قورپه که ده بیت به هه لم، پېستی که رکه دهنه کانیش فینک ده بیته وه.

گوئییه گه وره کانی فیله کان بۆ فینک بوونه وه زۆر به که لکن. فیل گوئییه کانی وه ک باوه شین راده وه شییت و شنه یه ک له ده وری خویان دروست ده که ن. گوئییه کانی فیل مooloolوی زۆر وردی تیدایه. کاتیک خوین به م مooloolوانه دا تیده په ریت،

گهرمی ده داته وه. به م جۆره پله ی گهرمی جهسته یان داده به زیت.

پینگایه کی دی که فیله کان بۆ

خۆ فینک کردنه و یان ده یگر نه

بهر، ئه وه یه به لووتیان

ئاو به سه ر یه کدا

ده پرژین. وا بزانم

ئه مه له هه موویان

خۆشتره! به تاییه تی بۆ به چکه فیله کان!

بزنی کتوی بهختیان زۆره. له گهڵ گهرمبوونی که شوهه وادا دهچنه سهر لوتکهی چیاکان و له سهر بهفره نهتواوه که ی سهر لوتکهکان راده کشیت. ئه مه وهک ئه وهیه قاپه دۆندرمه بکهیت به سهر خۆتدا!

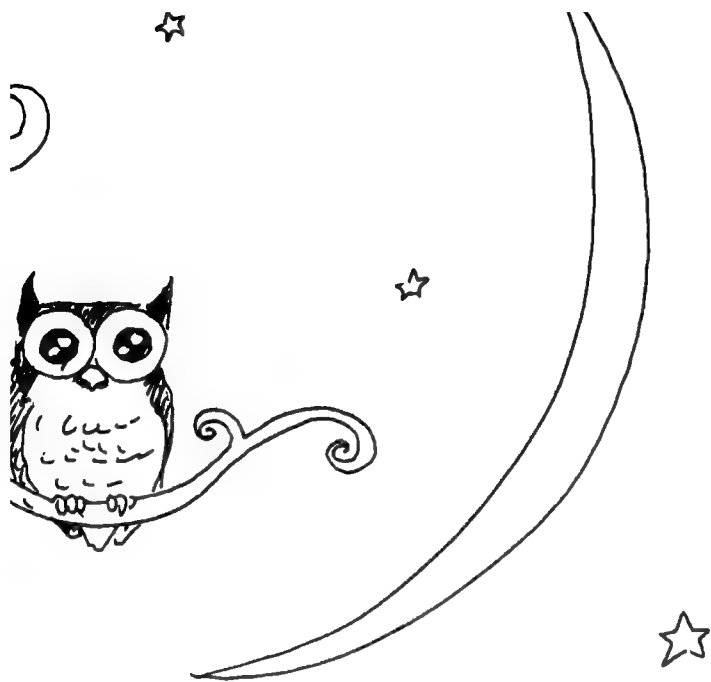
با بیسنه سهر باسی ورچ... به لئی، که میک توو کیان لئی دهوهریت، به لام خو پیتستان ههر تهستوره. ناچار ده گهرین بو بهرزترین درهخت و دهچنه سهر بهرزترین لقیک که بتوانیت رایانگریت و خویان دهدهنه بهر شنهبا.

وهک دهبینن له جیهانی ئازهلاندا، بو ههر ئازهلێک ئاسانکارییهک کراوه. پهنگه پهرداخه شهربهتیان بو نهخورتهوه و تامی دۆندرمهیان نهکردیت، به لام له گهرما و سهرمادا بی نارهزایهتی دهبرین به خوشی و شادی دهژین.

- کاکه! کاکه! وهره لێره فیلێکی لایه بابیترسێنین!

- گوناچه، لئی گهری!

بالندەى شەوان: كوندەپەپوو

ھەر كە خۆر تېشكە ئالتونىيەكانى پىنچايەو و لە پشت
لووتكە دوورەكاندا ديار نەما، ئىدى شەو دادىت. ئاسمان بە
پەردەيەكى پەش و ئەستىرەى ھاوشىوئەى دەنكە ئەلماسى ورد
دادەپۆشرىت. زۆر دەنگ و ژاوەژاوى پۆژ، شۆيى خۆيان بۆ
يىدەنگى جى دەھىلن. مەرقەكان، بەرخەكان، پشیلەكان،
چۆلەكەكان و كۆترەكان دەخەون... بەلام كوندەپەپوو
ناخەوئەت، چونكە بۆ كوندەپەپوو ژيان لە شەودا دەست پى
دەكات.

ئەگەر لە نىوئەى شەودا لەناكاو خەبەرتان يىتەو و خەو لە
چاوتان بىزىت، ئەوا بەورىايى گوى بۆ دەورووبەرتان ھەلبەخەن.
دەشىت لە نىوان لەقەكانى درەختىكى نىك مالتانەو، يان لە
كەللاوئەيەكى كۆنى چۆلدا گوئتان لە دەنگىكى لەم جۆرە يىت:

- هو هو! هو هو! هوووو! هوووو!

نه ترسن! ته مه دهنګی کونده په پوه. دهنګی کونده په پوه نه
به خت دیتیت، نه به خت دهبات. ته مه ته نیا چریکه ی
بالنده په که، که ته گهر بیناسن، سه رسامی دهبن. مندا له کان،
باوه پر بکه ن کونده په پوه بالنده په کی زور ناوازه په. که له
خویندنه وهی ته م به شه بروونه وه، بزائن له گه لم هاوړا دهبن، یان
نا!

وسسس! به لام تیتستا بیده نگ بن، تکایه. گویتان لیه؟

هو هو! هو هو! هوووو! هوووو!

ته وه کونده په پوه که وا ده خویتیت.

په پو بال

گرنګترین شت بو هر بالنده په ک که له شه واندا پراو بکات،
ته وه په به بیده نګی له نیچیره که ی نریک بیته وه. به تاییه تی ته گهر
به دواي نازهلې هه ستیار و چست و چالاکی وه ک که رویشک
و مشکه وه بیت، ته وا ده بیت هر زور بیده نگ بیت.

کونده په پوه له بابه تی بیده نګیدا هاوشانی نیه. هیچ
بالنده په ک هینده ی کونده په پوه به خشپه یی نافریت. بو نمونه،

قاز له دووری چی چند مه تر ټکه وه دهنګی
بالیان دیت. به لام په روه ردگار بالټکی
زور تاییه تی به کونده په پوو به خشویه تا
به بیده نګی بفریت. په په کانی لټواری
باله کانیان وه ک ده می مشار گرنجن. بهم جوړه

با به بیده نګی به سهر باله کانیاندا ده خشیت و کونده په پوو کهش
وه ک خټویک به سهر نیچیره کهیدا ده دات و ده یگریټ.

وه ک ده زانن شه و له پوژ سارد تره. به لام په په کانی
کونده په پوو هینه ده ته ستورن که هر گیز سهرمای نابیت. ته م
په رانه ته نیا پوژلی پالتویه کی ته ستور نابین، به لکو له هه مان
کاتدا به هوی په نګه تاییه ته که یانه وه له نیو لوق و پوپی
دره خته کاند به ئاسانی نابینرین و نیچیر و دوژمنه کانیان درکیان
پټناکه ن.

بو نموونه، په پری کونده په پووی به فر سپیه. هیچ
کونده په پوویه کی سپی ده ناسن؟ بو نموونه، هیدویگی
کونده په پوویه کی هاری پوژته را!

جگه له وهش، له پشتی سهريانوه دوو خاليان ههيه له چاو
ده چن. ئهم خالانه بو ئه وهن، هه رچيه ك ويستی له دواوه لتيان
نزىك بيته وه، لتيان بترسىت.

كاتىك نازه ئىك بيه وىت هيرش بكاته سه ر به چكه
كونده په پوه كان، خو يان گىف ده كه نه وه و ده بترسىتن.
په ره كانيان هينده. ده كه نه وه، كه سى چوار هينده ي قه باره ي
خويان گه و ره تر ده رده كه ون. پاشان ئه و چاوه گه و رانه شيان زه ق
ده كه نه وه و هه ر به راسىتى ديمه نىكى زور تر سىناك و
سه رسو ره ئه ريان ده بىت.

چاوه گه و ره كان

يه كىك له تاييه تمه ندىه ناسرا وه كانى كونده په پوو؛ چاوه
گه و ره كانىه تى.

به ئى، چاوى هەندىك كوندەپەپوو لەچاوەستەياندا زۆر
گەورەيە. ئەگەر چاوى ئىيمە لەچاوەستەماندا هيندەى چاوى
كوندەپەپوو بووایە، ئەوا هەر چاوىكمان هيندەى پرتەقال يان
سندىيەك دەبوو. ئەم چاوە گەورانە بۆ راوکهريكى شەوان
ئىجگار يتيوستن.

زۆر بەى بالندەكان چاويان لەملا و ئەولای سەريانەوہيە.
بەلام چاوى كوندەپەپوو لە پرووى يتشەوہيە. بەم جۆرە
تەماشای هەر جيەك بکەن، ۱۰ هيندەى ئيمە باشتەر دەبينن.

كوندەپەپوو ناتوانييت بيليلهى چاوەکانى بۆ لای راست و
چەپ يان بۆ سەرەوہ و خوارەوہ سوورپيتيت. دەى باشە، چۆن
راست و چەپى خويان دەبينن؟ ملى كوندەپەپوو هيندە زۆر
دەسوورپتەوہ كە تەنيا بە سوورپانى سەريان دەتوانن پشتى
خويان بينن.

چاوت نەئروکينيت!

وہک لە باسى چاوداين، با زانباريهكى زۆر
سەرسوورپهينەرتان پى بلیم، كە رەنگە يتشتر هەرگيز
نەتانبستيت.

پاسه وانانی شهو

وا بزانم ناویانگی شرومی کونده په پوکان ته نیا به هوی
دهنگه تر سینره که یانه وه نییه. پهنکه هم ناویانگه خراپه یان
به هوی نه وه بیت که له گهل مروځدا به وه فاین.

له راستیدا کونده په پو وه ک پاسه وانی شه وان، له گهل
تاریکی داهات تا به یانی له مشک و جرج و هرچیه ک که
په گ و لقی پوهه ک و دانه وتله کان ده خون؛ بینن، خیرا پوی
ده کن و ری له زور بونیان ده گرن. بهم جوړه کیلگه و
باخچه کانمان شه وان له ژیر چاودیری کونده په پوه کاندان.

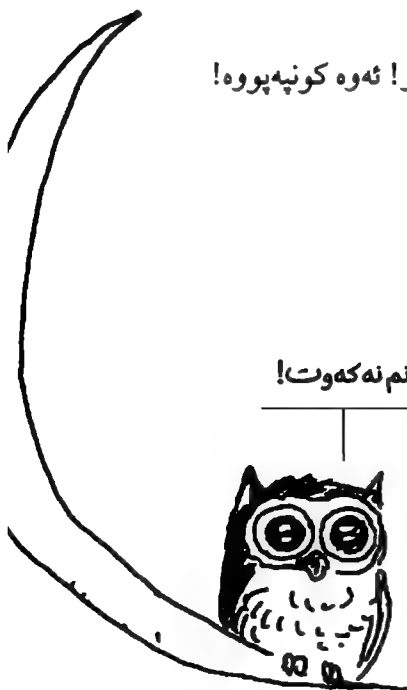
وسس! ده بیستن!

هو هو! هو هو! هووو! نه وه کونپه پوه!

هیشتا ش ده ترسن؟

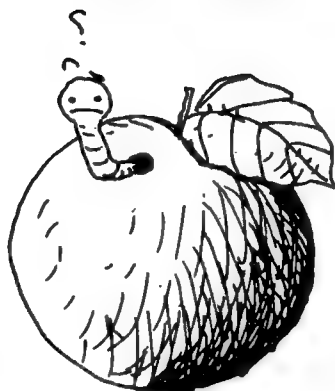
وا نازانم.

- له مشه ویش خه و له چاوانم نه که وت!

دۆلى گورگان

ئەمپۇ دەمەۋىت باسى گورگتان بۆ بىكەم. گورگى دۆل و
 دەشت و چياكان. ئەوانەى بەنىو دارستانەكاندا دەگەپىن.
 ئەوانەى لە دۆلە تارىكەكاندا خۆيان مەلاس دەدەن. ئەوانەى
 لە گەل دەرکەوتنى مانگى چواردەدا دەچنە سەر گردۆلكەبەك و
 پووبەپرووى مالى مرقەكان دەلوورتن:

ئووووووووووو! ئووووووووووو!

ئىستر مىندالەكانىش لە خەو پادەپەرن و توند باۋەش بە
 بەتانبىيەكەياندا دەكەن و دەكەونە پاپانەۋە. سەگە
 چاۋنەترسەكانى بەر دەرگاش ددانەكانىيان جىپ دەكەنەۋە و
 تەماشاي ئەملا و ئەولايان دەكەن. مەر و بزنى تەۋىلەكان لە

ترساندا چاوه کانیان زهق ده بښه وه. کلکی گویدریژیش وه ک
شه قشه قه ده که وېته له رزین.

ټوووووووووو... ټووووووووو!

گورگ ده لووریښت. که گورگیش لووراندي، هه مروان
ده ترسن.

ټایا به راستی گورگه کان وه ک باسیان ده که ن، هیڼده
ترسناک؟ پټان چونه که میک له نزیکتره وه بیاناسین؟

تا زانیاری که مترتان ده باره ی نازه لیک هه بیت، هیڼده زیاتر
له و نازه له ده ترسن. گهر ترستان له گورگه کان هه یه، نه و ده بیت
له نزیکه وه بیاناسن تا به سهر نه و ترسه تاندا زال بېن. دواي
ته و اوکردنی نه م به شه، دلنیام ئیتر گورگ به گیانداریکي و
ترسناک نابین، که بترسن وه ک داپیره ی کلاو سوور بتانخوات.

خیزانی گورگ

گورگ - وه ک مروغه کان- له خیزانیکي گه وره دا ده ژین، له
دایک و باوک و کوشیک مندا ل و داپیره و باپیره پیکدیت...

ئەندامانى خىزانەكە پەيوەندىيەكى بەھىز لە نۆوانىاندایە و
 زۆر پىزى يەك دەگرن. بەچكەكان لە گەل يەك يارى دەكەن و
 گەورەكانىش پىكەو پەو دەكەن. پارىزگارى لە يەكترى دەكەن.
 شىوازی ژيانى خىزانى گورگ لە ھى مروف دەچىت.
 ئىستا با كەمىك لە نزىكەو تەماشايان بكەين، بزانی چى
 دەبینن؟

گەورەى كۆمەلەكە: دايك و باوك

ھەموو خىزانىكى گورگەكان دوو گەورەيان ھەيە. پىيان
 دەوترىت ئەلفا. ئەلفاكان دايك و باوكى كۆمەلەكەشن. تەواوى
 بەچكەكان نەوھى ئەوانن. گەر يەكىك لەم دووانە ھەمىت، ئەوا
 نەوى دىكە ھاوسەرىكى نوێ بۆ خۆى پەيدا دەكات.

ژووری منه، دوور بکه ونه وه!

زۆرتان پیتناخۆشه یه کێک بێ مۆلەت
خۆ بکات به ژووره که تاندا، وایه؟ به
هه مان شتیه، گهر بێ مۆلەت خۆ بکه ن به
ژووری دایک و باوکیشتان لێتان تووڤه
ده بن. گورگه کانیش ناوچه ی تایه تی
خۆیان دیاری ده که ن. چوونه نێو ئه م
ناوچانه به هه موو شتیه یه ک قه ده غه یه.
ده زانن گورگه کان چۆن به کۆمه له کانی
دیکه راده گه یه نن کامه ناوچه ی خۆیانه؟

به میز کردن! به لێ، میز به قه دی دره ختیک یان به ردیکدا ده که ن
و به م جۆره گورگه کانی دیکه ئه و ناوچه یه ده ناسنه وه و لێی
نزیک نابنه وه، چونکه گورگه کان له و ناوچانه دا بێچووه کانیان
به خێو ده که ن، یاخود راویان تیدا ده که ن.

مندال به رتوه یه!

ئه وه ی خوشک و برای بچووکی هه بیته باش ده زانیته. به ر
له وه ی مندالی تازه بیته دنیاوه، سه ره تا کۆلیک ئاماده کاری بۆ

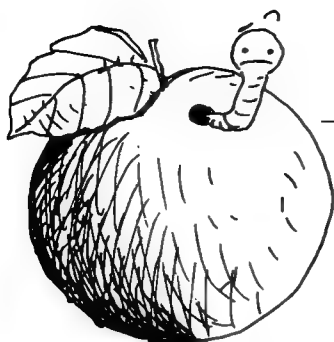
دەکریت. جییه کی تایه تی بۆ ده کردریت. ژووری بۆ
ده پازنریتته وه...

گورگی دایکانهش بهر له وهی به چکه کانی بیتنه دنیاوه،
سه ره تا لانه یه کی گهرم و پارێزراویان بۆ تاماده ده کات. زۆر
کات گورگه دایکانه که لانه یه کی به دل ناییت و ده چیت بۆ
لانه یه کی دیکه ده گهریت. تا لانه یه کی باش ده دۆزیتته وه، له
گه پان بهرده وام ده بیت.

گوووورگی به پێ، چ باشرهائیتته دنیاوه!

کاتیک به چکه که دیتته دنیاوه، دایکه که ناهیتیت هیچ کهس
لیی نزیك بیتته وه، به باوکه که شه وه. گهر باوکه که ههز بکات
به چکه که ی بیتیت و لیلی نزیك بیتته وه، دایکه که ددانه کانی
جیر ده کاته وه و مۆره ی لیده کات. وه که وهی پیتی بلیت:
"له گهل مندا له که مدا به ته نهها جتمان بهیله."

گورگه باوکه که تیده گات بۆچی دایکه که وا ده کات.
دایکه که زۆر شه یدای به چکه کانیته تی. بۆ یه ک ساتیش لێیان
دووور ناکه ویتته وه. بۆیه باوکه که دلگران ناییت. ده چیت پراو
ده کات و خواردنی پنیوست بۆ دایکه که دیتته وه و سکی
دایکه که تیر ده کات.

- خەلک ھەبە بەقەد
گورگێک لایم دە ترسێت!

پاش ماوێهێک دایکێکە مەدالەکان لای باوکیان جێ
دەھێڵێت و دەچێت بۆ ئاوخواردنەوێ و خوشۆرین. دایکێکە
بەوردی چاودیری پاکوخواوێنی مەدالەکانی دەکات و
تووکەکانیان دەلێسێتەوێ و دواي پساپکردنیان، خاوەنیان
دەکاتەوێ.

ناھەنگی بەچکە گورگ

دواي پێنج شەش ھەفتە ئیدی کاتی ئەوێهێ بەچکە
گورگەکان لە کولانەکان بێنە دەرەوێ. گورگە باوکانەکان و
ئەندامەکانی دیکەي خێزانەکان کلکیان رادەوێشێن و
بەخۆشحالییەوێ پیشوازی لە بەچکەکان دەکەن. ھەمووان
دەیانلێسنەوێ. کاتیکی تۆش خوشک و برا بچووکەکان تە

دنياوه، له مالې خورتان ټاهه ننگي پيشوازيتان بڼو گيران؟ ته ماشا!
چه نده لايه نې ټاوبه شمان له گدل ټم گور گه درندانده هه يه.

به چکه گورگه کان هيشتا تواناي پراوکردنيان نيه. ټهرکي
خيزانه که يه خوارديان بڼو بهيښن. به تاييه تي باوکه که. باوکه که
نيچيره که ي پاره پاره ده کات و له پيش بينچووه کاني
دايده نيټ. هه نديک جاريش گوښته که ده جوويټ و ده يکات
به ده مي به چکه کانيه وه. بينگومان خواردي گوشي جووراو بڼو
به چکه کان ټاسانتره. وه ک ټه وه يه شفته بخون.

کاتيک دايک و باوک ده چن بڼو سهر کار -يان پاستره بلنيم
که ده چن بڼو پراو- به چکه کان به ټه مانته لاي ټه نداميکي
خيزانه که جي ده هيلن.

به چکه کان که گه وره بوون، ټيدي کاتي ټه وه يانه فيري
پراوکردن بن. ده يان به بڼو پراو، به لام چاو ديړيکيشيان به دياره وه
ده يټ. ده شيت خوشک و برا گه وره کانيان يان داپيره و
باپيره يان چاو ديړيان بکه ن.

هر کات به ته وای گه وره بوون و پنگه يشتن، ټيدي کاتي
ټه وه يه له لانه که يان دوور بکه ونه وه. ټم به چکه يانه ټيدي له
خيزانه که يان داده برين و ده گه رين هاوسه ريک بڼو خويان په يدا
بکه ن. هه نديکيان بڼو شوينيکي نزيک له خيزانه که يان ده چن و
هه نديکيشيان سه دان کيلومه تر دوور ده که ونه وه.

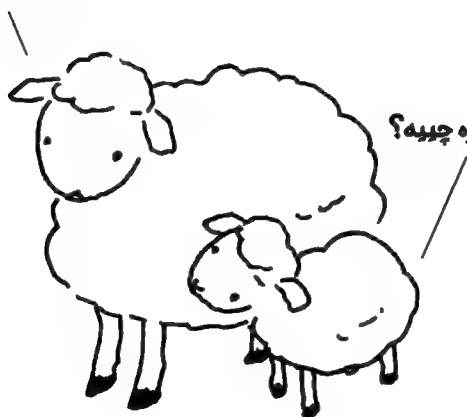
ژيانی خيزانی گورگه کان بهم جوړه تیده په پټ. نیمه ش
 له بهر نه وهی له دووره وه ته ماشایان ده که یښ، به گیانداریکي
 درنده یان ده زانین. به لئ، گورگ ئاژه لیکي مه ترسیداره.
 به تایه تی کاتیک برسی ده بیت زور بیبه زه ییه، چونکه ناچارن
 سکی خو یان و له وهش گرنګتر سکی به چکه کان یان تیر بکه ن.
 له هه لومهرجی ئاسایدا، گورگ گوشتی ئاژه لی
 مرداره وه بوو ده خوات، یان ئاژه لی بریندار و لاواز راو ده کات.
 به لام له پوژه سهخته کانی زستاندا، کاتیک خوارن که م
 ده بیت هوه، ئیدی ته نانه ت ئاماده ن بین بو نیو لادی کانی ش.

ئوووووووو! ئوووووووو!

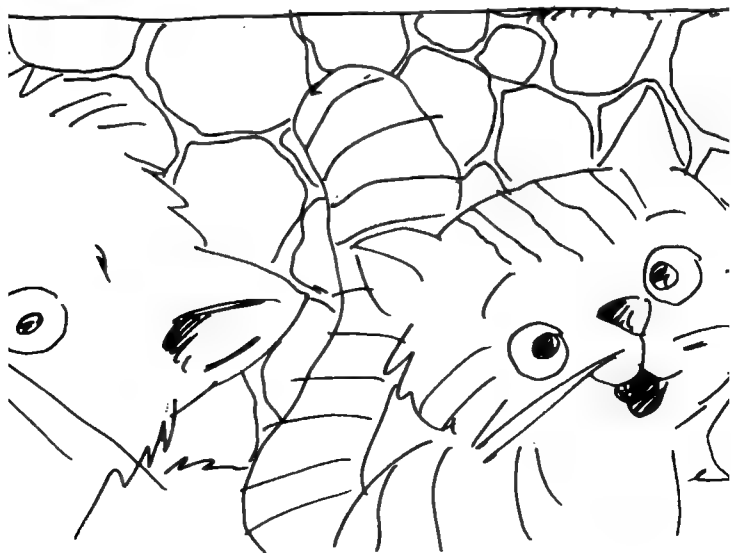
نه وه ئیوه ش گویتان له و ده نگه بوو؟ نه وه ده نگه گورگه.

همم، هیڼه! ده لیم با ئیتر من پرؤم باشه!

- کچی و سنبه، وست!

- دایه! نلمه کارمان بکزه چیه؟

ئەو پشیلە سەر سور ھېنەرانە

لە سەدەى شانزەيەمى زايىنىدا، شاعىرىك بە ناوى مەعالى
پشیلەيەكى ھەبوو زۆرى خۆشويستوو. پوژىك پشیلەكەى
مەردوو. ھىندە بە مەردنى پشیلەكەى دلتەنگ بوو كە
ھۆنراوئەكەى دوورودرئىزى بە ناوئىشانى لاواندەئەوى پشیلە،
نووسىو.

ئەم ھۆنراوئە دوورودرئىزە، لەبەر ئەوئەى بە زمانى ئەو
سەردەمە نووسراوئە، لە ئىستادا بە ئاسانى لىتى تىناگەين. بە لام
چەند بە يىتكى ھۆنراوئەكەى زوو زوو لە نىئو خەلكدا دەوترىتەوئە
و لەو چەند بە يتەوئە ھىندە جوان تىدەگەين مەعالى چەندىك
بو پشیلەكەى دلتەنگ بوو.

لە مندالىمدا پشیلەى زۆرم ھەبوو. بە پاي مەن، گەر
مندالىك پشیلەى نە يىت كە موکوورپىەكى ھەيە. بە پاي مەن،
دە يىت ھەموو مندالىك بە چكە پشیلەيەكى شىرىن لە باوئەش

بگریست و دهست به سهریدا بهیئتیت و له گهل خویدا
 بیخه وئیئت. دهیئت گویی له پرخه پرخه شیرینه که ی بیئت و
 دهست به بنه پی په مه یه که یدا بیئتیت. دهیئت به زمانه
 گرنجگر نجه کانی دهستی بلیسیته وه. ته نانهت دهیئت هندیک
 جار پشيله که چرنووکی لی بخشیئتیت و بهم جوړه فیری
 پزگرتن له ئازه لان بیئت. (تییینه کی گرنګ: گهر پشيله یه ک
 چرنووکی لی خشاندن و نه تانده ناسی، ئه و دهیئت خیرا به
 دایکتانی بلین، چونکه هندیک پشيله نه خوشن و ده شیت
 نه خوشیه که یان بو تو بگوازیته وه.)

به لی، من له پشيله که مه وه فیری زور شت بووم. گومانی
 تیدا نییه منیش له ملا و ئه ولا هندیک شتم فیری پشيله
 کردوه، به لام به گشتی شتی گرنګ نه بوون.

گرنګترین شتیک له پشيله وه فیر بوویئت ئه وه یه ههرگیز
 ناتوانم بیمه خاوه نی پشيله!

دەزانم سەرتان سورماو. بینووانە خەلکی پشیلەیان
هەبیت، تەنانەت پەنگە خوشتان هەتانییت. بۆیە دڵیام
بەپەرۆشن بزانن خێرە و ناتوانم بێمە خواوەنی پشیلە.

تەنانەت پەنگە یەکیک لە ئێوە ئیستا بلیت: "پشیلە کەم و
ئیستا خۆی لە قاچم دەخشییت! دەی ئەمە واتا پشیلە ی منە!"

خۆی لە قاچە کانتان دەخشییت، وایە؟ دەی تەواو! ئەمە
دەریدەخات من راست دەکەم، چونکە کاتیکی پشیلە خۆی لە
شتیک دەخشییت، بۆنی خۆی پێوە جێ دەهێڵیت. ئەمەش لە
جیهانی پشیلەکاندا واتا:

"ئەم شتە هی منە!"

پشیلە کەتان هێشتا لەبەر قاچتاندا یە؟ لێی گەرێن با خۆتان
لێ بخشییت. هەرگیز ناتوانن خووی پشیلە بگۆرن. ئەمە
دووێم گەرمترین شت بوو کە لە پشیلەوێ فێری بووم.

یەك دوو ئێبینی لەسەر میژووی پشیلە

لە میسری کۆندا پشیلە ئاژەلێکی زۆر گەرم بوو. مسیریە
کۆنەکان هێندەیان زیادەپەوی لە خوشەویستی پشیلەدا کردووە،
کە لە نەزانیی خۆیانەو وایان زانیووە بوونەوێکی پێرۆزە. وەک

فیرعه ونه کان، هر پشیلویهک بمردایه، مؤمیا یان کردووه و له
گۆرستانیکې تایه تدا ناشتوویانه. وا بزائم پتویست ناکات بلّیم
پشیلوه کانی ئه و سهرده مه چهنده له ژبانان پازی بوون.

به لّام نئوانی مروّقه کان و پشیلوه کان هه میسه وا رّیک نه بووه.
له باسی نه زانیدا هیچ که سّیک شان له شانی ئه وروپییه کانی
سه دهی ناوه راسه نادات. پشیلوه ش پشکی خوئی له م
نه زانییه یانه وه وهرگرتووه. به برپای پیاوانی ئایینی ئه و سهرده مه،
پشیلوه شووم بووه. راپوکی گشتی پشیلوه له و ئه وروپا فراوانه دا
دهستی پی کردووه. چی پشیلویه کوشتوویانه. پاش ماویه ک
خه ریک بووه پشیلوه کان به ته وای له ناو بچن. سزای ئه م
سته مکاریه شـیـان هر رّیک له دواي ئه م کاره یـان
وه رگرتووه ته وه. له گه لّ که مـبوونه وای ژماره ی پشیلوه کاند،
ژماره ی مشکه کان زیادیان کردووه. شاره کان وایان لته اتووه
له بهر مشک ژبانی تیدا نه ماوه. پاش ماویه کی کم له ئه وروپا
په تایه کی درم سه ری هه لداوه. به هۆی مشکه کانیشه وه په تاکه
هینه ده به خیرایی بلا بووه ته وه که زیاتر له نیوه ی دانیشـتـوانی
ئه وروپا به هۆی نه خووشییه که وه مردوون.

با چیتـر لاپه ره کۆنه کانی میژوو هه لّنه ده یـنه وه و چهنـد
زانباریه کتان ده رباره ی پشیلوه کان پی بلّین. ئیه، وا توانیتان
دلّی دایک و باوکتان پازی بکه ن و پشیلویه ک بکرن به که لّتان

دیت. (به لام هه رگیز له ییری نه کهن، بهر له وهی بر یاری به ختوکردنی ئازهلێک بدهن، سه ره تا دلنیا بینه وه له وهی ئه شوینه ی لئی ده ژین بو به ختوکردنی ئه و ئازهل گونجاوه یان نا.)

بوچی پشيله كان كه لوپه له كان دهرووشین؟

سه ره کیتربین سکاالی خهلکی له دهست پشيله كان ئه وهیه، چی که لوپه لی ناو ماله که یه دهرووشین. خو ی بنچینه ی باسه که بهم جوړه یه:

پشيله هیچ کارێکی به سه ره قه نه فه و فرش و هیچ شتیکی دیکه ی ئیوه وه نییه. به لام پشيله ناچاره چرنووکه کانی به کار بهیئت. له بهر ئه وهی ده بیئت شتیکی بو په یدا بکه ن تا بیرووشینیت.

به هه مان شیوه، پشيله ده بیئت پراهیئان بکات و ماسولکه کانی بخاته گهر. پشيله یه کیش بهرده وام له ماله وه بژی، تاکه رینگه بو پراهیئانکردنی ئه وه یه که لوپه له کان هه نجن هه نجن بکات. له بهر ئه وه گهر ویستان پشيله یه ک بکرن با باخچه یه کتان هه بیئت بتوانیت تیدا یاری بکات.

هوکارێکی سه ره کیی دی که پشيله کان که لوپه له دهرووشین، ئاره زووی جیهیشتنی جیده ستیانه به شته کانه وه.

بەم. جۆرە دەیانە و ئت نیشانی بدەن كە ئەو شتە ھى ئەوانە. واتە
 واژۆى لەسەر دەكەن. جگە لەوەش، بنەپتى پشیلەكان بۆنىكى
 لىدیت. كاتىك دەست بە شتێكدا دەھینن، ئەو بۆنەشى پێو
 جى دەھیلن. ئەمەش واتا:

"مەستانی پشیلە لێرە، تەكایە لێرە دوور بكەونەو!"

بۆچی پشیلە دەمرخینیت؟

مرخەمرخى پشیلە بەناوبانگە. ئەم مرخەمرخەیان وەك
 چۆن شێوازى كى قسەكردنى نێوانیانە، بە ھەمان شێو،
 ئامرازى كى پەيوەندىكردنیانە بە مەژفەكانیشەو.

زۆر كات پشیلە كە خواردنێكى خوش دەخوات،
 دەمرخینیت. بۆ نموونە، پشیلەى كى خەپن گەر ماسیەكى
 خوش بخوات، دواتر دەچیتە گەرم و نەرمترین شوێنى ماله كە
 و دەست بە مرخەمرخ دەكات. كى دەزانیت؟ پەنگە بەم جۆرە
 سوپاسى پەرەدگارى بكات كە پۆزى كى وا خوشى پى
 بەخشىو.

ئەگەر بەچكە پشیلەى ك لە باوەشتاندا دەستى بە مرخەمرخ
 كرد، ئەو وە واتا كە یفى سازە. جگە لەوەش، بەچكە پشیلەكان

له بهر ئه وهی گوئیه کانیان باش نایستن، ته نیا هه ست به
له رینه وه کانی مرخه مرخی دایکیان ده کهن. بهم جوړه تیده کهن
ده ورو به ره کهیان هیمن و ئارامه.

بۆچی چاوی پشیل به شه وان ده دره وشێته وه؟

له راستیدا دره وشانه وهی چاوه کانیان په چندان وهی نه و
پرووناکیه به که بهر چاویان ده که ویت. له بهر ئه وهی له چاوی
پشیل دا له پشت توژهی چاویانه وه توژیکی هاو شیهی ئاوینه
ههیه، بۆیه گهر راسته وخو ته ماشای چاوه کانیان بکهن،

هه ست به دره وشانه وهی چاوه کانیان

ده کهن. به هه وهی په چندان وهی

پرووناکیه وه جارێکی دیکه به

توژهی چاویاندا تیده په پرتیه وه

و بهم جوړه پشیل له شوینه

مه یله و تاریکه کاند له مروڤ

باشتر ده بیتیت، به لام له شوینی

تاریکدا ته وانیش ههچ نابین.

بۇچى كاتىك پشيلە بۇنىك دەكات،

پووخسارى دەگۇرپت؟

لە مەلاشوروى پشيلەدا ئەندامىكى تايىەتى بۇنكردن ھەيە.
ھەر كاتىك دەمى كىردەوۈە و لىوى سەرەوۈى ھەلېرى، ئىدى لە
رېنى ئەم ئەندامەوۈ بەئاسانى بۇنى شتەكان دەكات.

بۇچى پشيلە ئازەلى مردارەوۈبوو دىنىتەوۈ؟

گەر پشيلەكەتان جارىك بالندەيەك يان مشكىكى
مردارەوۈبووى لەگەل خۇيدا بۇ ھىنانەوۈ، ئەوا دەيەوۈت پىتان
بلىت: "رەنگە برسيت پىت، ئەمەم بۇ تۇ ھىناوۈ!"

پشيلە گياندارىكى ھاوكارىخوازە. تەنانت رەنگە مۇقەكان
بە بوونەوۈرگەلىكى لاواز و پىدەسەلات بىىنن بۇيە دەيانەوۈت
ھاوكارىيان بكەن.

- دەمت بکەوۈ و چاوت بنوقېنە!

بۆچی پشیلە خۆی دەلایسەتەو؟

یەکیک لە ناسراوترین تایبەتمەندیەکانی پشیلە ئەوەیە
 ھەمیشە پاکوخواوێن. گەر لە کۆلانیشت بژین، ھەرگیز بەپیس و

چەپەلی ناگەرێن. زمانە زیرەکی پشیلە
 ئامرازێکی ناوازیە بۆ خاوینکردنەوێ
 تووکیەکانی. گەر بۆنێک ھی خۆی نەیت و
 بە جۆریک لە جۆرەکان کەوتییە سەر
 تووکیەکانی، دەیسڕێتەو و پاکی دەکاتەو.
 تووکیە چرچبووکانی ھەلەکیشت و لایان دەبات.

ھۆکاری دی ئەم خۆلیسانەوێیان بۆ گەرمبوونەوێانە.
 وەک دەزانن فەروویەکی پێک لە فەروویەکی ئالۆسکاو باشتەر
 گەرممان دەکاتەو.

لە کەشووھەوای گەرمیشدا بۆ خۆفێنکردنەو سەوودی
 لێدەبینن. پشیلە لەبەر ئەوەی ئارەق ناکاتەو، جەستەیی بەردەوام
 گەرم دادیشت. بەلام ئەو شێتییە بەھۆی خۆلیسانەوێیانەو
 دەکەوێتە سەر جەستەیی، وەک ئارەق جەستەیی فێنک دەکاتەو.

بۇچى پشيلە بە چەپۆكى پال دەنيت؟

گەر پشيلە كەتان بە چەپۆكى پالتان پىرە دەنيت، ئەوا پەرۇش مەبن، ئەمە نىشانەي ئەو بە ھەست بە نزيكى دەكات لە ئىوہ وە. چونكە ئەم خووەي پشيلە لە ساوايە تىيە وە بۆيان ماوہ تە وە. كاتىك بە چكە پشيلە شىرى داىكى دەخوات، بۆ ئەوہى شىرى زياتر لە گوانە كانى بيت، بە چەپۆكىيان پال بە سكى داىكىانە وە دەنن.

بۇچى پشيلە لە سەر ھەر چوار

بە لايان دە كەونە خوارە وە؟

ئەمە سەر سور ھىنەرتىن تايە تمەندىي پشيلە يە. جەستەي پشيلە ئىجگار چست و چالاكە. پەرچە كردارە كانى زۆر خىران.

له پال ته مانه شدا، کلکيکي هه به بۆ راگرتنی هاوسه نگی به کاری ده هیتیت. بهم شیوه به، کاتیک پشيله به ک له سه ر پشت ده که ویتته خواره وه، به به کارهینانی گشت ته تابه تمه ندیانه، له ماوه به کی زۆر که مدا خوێ هه لده گه پینیتته وه. به لام ته مه به و واتابه نایه ت پشيله له هه ر به رزیه که وه بکه ویتته خواره وه هه یچی لی نایه ت. نه که ن شتی وا تاقی بکه نه وه!

به لی هاو پینان، ئیدی ئیوه کۆلیک زانیاری ده رباره ی پشيله ده زانن. ته وانه ی پشيله یان هه به، دلنیام دوای ته مه باشتر چاودیری پشيله که یان ده که ن. هه روه ها ته وانه شی پشيله یان نییه، به لام له بهر ته وه ی ماله که یان بۆ راگرتنی پشيله گونجاوه، به هه زار تکه و پارانه وه دایک و باو کیان پازی ده که ن و پشيله به ک ده کړن، هیوادارم باش ئاگیان له پشيله که یان بیت...

ته وانه شی وه ک من پشيله یان نییه، ده توانن له گه ل پشيله کانی کۆلانه که یان باش بن و خوشه وستیان بۆ ته م ئاژه له شیرینه ده ربهرن. به لام زۆر لیان نزیک نه بنه وه. هه ر چۆنیک بیت له ده وری ته و بنه پێ په مه یی و شیرینه یان چرنوو کیکي تیزیان هه به. به لام میوانداری کردنی پشيله کان به چه ند پارچه ماسیه کی زیاده ی ماله وه، زیانی بۆ که س ناییت، وا نییه؟

پلنگ

پلنگ پلنگ ھەي پالەوان

چاۋنە ترس و پياۋى مەيدان

لەيم دوور مەبە بە قووربان

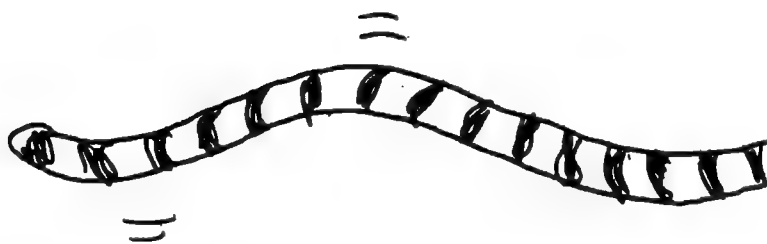
دەزانم، ھۆنراۋەيەكى زۆر ناخۇش بوو. ھاورپىكانم پەيم
دەلەين مەن ھەرگىز ناتوانم ھۆنراۋەيەكى باش بنووسم. ۋا بزانم
دەبىت دەست لە كەللەپەقى ھەلبىگرم ۋ بە قسەيان بىكەم. بەلام
زۆرم ھەز دەكرد ھۆنراۋەيەك بۆ پلنگ بنووسم... چونكە زۆرم
خۇش دەۋىن. زۆر جوانن، زۆر پەسەن ۋ بەھىزن.

ئەگەر كىتەركىسى "كارىزماترەين ئاۋەل" بىكرەت، ئەۋا بە داۋاى
لەيووردنەۋە بۆ شىرەكان، پلنگەكان براۋە دەبن.

پلنگ و پشيله سەر به يەك خيزانن. به لام هينده له يەكترى
جياوازن كه هەرگيز ناتوانيت وهك پشيله يەك دەست به سەرى
پلنگي كدا بيتيت... رەنگە كه ميەك غيرەت كۆبكه نه وه و بتوانن
شتيكي وا بكەن، به لام نه وه كۆتا چالاكي ئەم ژيانە تان دەبيت.
خۆ ئەگەر وهك چۆن يارى به كلكى پشيله دەكهين، به و جوړه
ياري به كلكى پلنگ بكهين ئەوا كارمان ته واوه. بپروانن
زانايە كي هيندى چى دەليت:

"ئەكەى هەرگيز كلكى پلنگ بگري!"

خۆ ئەگەر گرت، ئەكەى بەرى بدەيت!"

له خيزانى پشيله كاندا تەنها پلنگ و جاگوار له ئاو ناترسن و
مەله وانتيكى باشن. له بهر ئەمە گەر پلنگيەك به دواتان كهوت له
خوړا خو تان هەلمەدەنه نيو ئاوه وه. له هيچى خوړايى نانى
نيوه پۆى ئەو داماوە دەخوسينن...

پلنگ، که له دوای شیر گه وره ترین پشيله يه، کيشی ده گاته
۲۰۰-۳۰۰ کیلو. بالاشيان له سميلىانه وه تا سهري کلکيان ۳
مه تر ده رده چيټ.

پلنگ فەروويه کى پرته قالى بو قاره يى هه يه و هيلى ره شى
له سه ره. هيله کانى هيج پلنگيک له هى پلنگيکى دیکه ناچن.
وه ک سهري په نجه ي مروڤ، هيله کانى هه ر پلنگيکيش تايه تن
به خوى. به م شيوه يه ده توانين به هيله کانيندا پلنگه کان له
يه کترى جيا بکه يسه وه. به لام بيروکه يه کى ئاقلانه نيه به
هيله کانيندا پلنگه که تان له پلنگى دیکه جيا بکه نه وه. له
هه مووى باشتەر ته وه يه وريای پلنگه که تان بن، ونى نه که ن!
چونکه هيله کانى سه ر فەرووه که يان هاوکاريان ده بيت تا له نيو

چیلکه و چالی دارستانه کاندایار نه بن. زۆر قورسه له نیو
دارستاندا بدۆزێتهوه.

پلنگ به شهوان راو ده کات. له شهواندا چاوه
دره و شاوه کانی پلنگ شهش هیندهی چاوی مروّف باستر
ده بین.

به ییدهنگی ده جوولینهوه و بۆسه ده نینهوه. کاتیکی هیندهی
پتووست له نیچیره که یان نزیک ده بنهوه، یاخود که نیچیره که یان
لیان نزیک ده بیتهوه، ئه و پلنگه ۳۰۰ کیلویه وه ک پمیک له
شوینی خووی ده رده چیت. پلنگ ده توانیت له شوینی خوویه وه
پینج مه تر بهرز بیتهوه. (قاچه کانتان به ته وای ته وای بکه نه وه
و پینج ههنگای گه وره بۆ پیشه وه بنین. ئینجا ئاوڕ بده نه وه و
ته ماشای خالی سه ره تاتان بکه ن. پلنگ ده توانیت ئه وه نده بهرز
بیتهوه.)

پلنگیک ده توانیت چه ند پوژیک به خواردنی ته نها ئاسکیک
به ری بکات. ئاژه لیک چاوبرسی و نه وسن نیه.

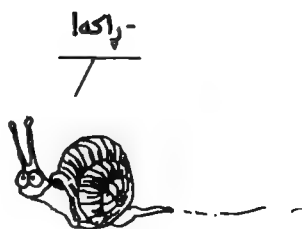
ئه ی پیم وتن پلنگ مه له ده زانیت؟ به لی، مه له وانیک زۆر
باشن. خویمان هه لده نه پرووباره کانه وه و هه ندیک جار
ته نانه ت ماسیش راو ده که ن.

بیگومان هه ندیک جار ماسیگریش راو ده که ن!

هەندىك جار پلنگ و تىمساح لە ناو ئاودا دەبىتە شەريان.
زۆر كات لەم شەپەدا پلنگەكە براو دەبىت.

ههچ پلنگهك - گەر ناچار نەبىت - پەلامارى مەرۆف نادات.
لە هەر ۱۰۰۰ پلنگهك تەنيا يەك دووانىكىان پەلامارى
مەرۆفيان داو. لە زۆربهى جاره كانيشدا تاوانى پلنگهكەى تيا
نەبىو. هۆكارى ئەم شەپانە بەگشتى دەگەرێتەو بەو ئەو
مەرۆفەكان نازان لە كوێ لابەن. چونكە پلنگ بەو پاراستنى
ناوچەكانيان زۆر هەستيارن و نايەنەوێت ههچ كەسيك نزيكى
ناوچەكەيان بىتەو.

- ئێرە باسى لولپلپچه كان نەبووو!

کاتیک به چکه پلنگه کان له دایک ده بن، چاویان نابیتیت.
 دواى دوو پوژ ده ست به بینین ده کن. له گه ل چاویان
 ده کرېته وه، یه که م شت که ده بینن پلنگیکى درنده یه! به لام نه م
 پلنگه درنده یه دایکیانه و وه ک گشت دایکه کانی دیکه به رامبه ر
 به چکه کانی میهره بانه. بو ماوه ی شش ههفته ی ته واو شیریان
 پنده دات و دواتر فیری راوکردنیاں ده کات.

پلنگه کان له و ئاژه لانه ن که خه ریکه ره چه له کیان له ناو
 ده چیت. به لى زور به هیزن، راوکه ریکى زور شاره زان، به لام
 وه ک زور شتی جوانی دیکه له ده ستی چاویرستی مروفه کان
 خویان بو پرزگار نه کراوه.

پلنگه کان سالانتيک يتيه زه ييانه بۆ به ده سته يني فەروو
 نايابه كه يان ياخود بۆ دروست كردني ده رمان له ئەندامه كاني
 جهسته يان ده كوژران. ئيستا له سه رپرووي زه وي ٣٠٠٠ پلنگي
 ليه يان لتي نيه. له بهر ته وه باش ئاگاداري پلنگه كه تان بن!
 چي؟! پلنگتان نيه؟!

ئه ي بۆ له سه ره تا وه قسه تان نه كرد! باسي تو و تيمان
 ده كرد...

- لاپه ره كه هه لمه ده نه وه! وا برانم پلنگتكم بيني!

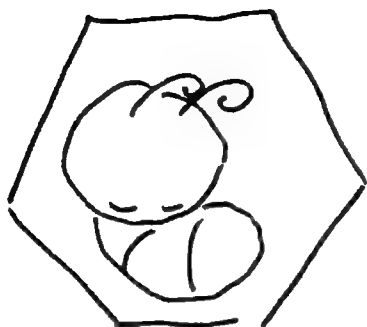
دەفتەری یادەوهرییه کانی هەنگ

١- گەر ئیستا من بیسن، هەرگیز نالین: "ئەمە هەنگە!" لەناو یەکیەک لە شانەکانی شارە که مدام. که میک پیش ئیستا لە لایەن شازنەوێ لێرە دانرەم. بەلام هێشتا ٢ ملیمە تر ناییت. پەنگم سپیە و لە دەنگە برنج دەچم. واتە من گەرایەکی هەنگم.

٢- ئەم چەند پۆژی پابردوو زۆر سەرمان قالد بوو. ئیدی گەرایەکی بیتجووڵە نیم. بەلام هێشتا هەنگیش نیم. لە کرمزکە یەکی وردیلە دەچم و ناچم. توێکلی گەراکەم دێری و هاتمە دەرەوێ. واییییی! ئەم ژوورە شەشپالووێ چەند گەورە یە! من ئیستا مێتۆلکەم.

٣- لە پۆژنکدا ١٣٠٠ جار خواردنم بوو دین. نازانم کێیە خواردنم بوو دین، بەلام وا دیارە خوشکە گەورەکانم بن.

خواردنه کان هینده شیرینن که
 هر جار یک دهیهینن، خیرا
 دهیخوم و به تمامه زرویهوه
 چاوه پئی ژهمی دواتر ده که م.
 چونکه بو ئه وهی بیمه
 ههنگیکی باش، ده بیت
 خواردنی باش بخوم.
 ئیستاش وا بوومه ته کرموکه.

۴- له چاو دویتیدا پینج هینده زیادم کردووه. له قسه کانی
 خوشکه کانمه وه تیگه یستم ۱۵۰۰ ساوای دیکه ی وه ک منی
 لیه.

ئه مپروش ۱۳۰۰ مه که شیریان پی دام. ئیستا ههست به
 به هیزی ده که م.

۵- جه ستم ورده ورده ده گوریت! زور به په روشم. خودایه
 گیان، تو بلیت منیش بآلم لیپرویت؟ تو بلیت ئه م گول و ئه
 گول بفهم؟

۶- دوینی شهو که میک سارد بوو. به لام گشت ههنگه کانی
 شاره که له دهوری ژووری به چکه کان کوبوونه وه. ئیتر گهرم
 بووینه وه و سه رما مان نه بوو. وه ک بیستومه، ده بیت پله ی
 گهرمی ژووره وه ۳۰ بو ۳۵ پله بیت. ئه گهر که میک ساردتر

بیت، نه خوش ده که وین. له بهر نه وه
داده کانون به رده وام چاودیری پله ی
گرمی ژووره کان ده که ن.

۷- ئیتر له باتی مەمە ی شیر خواردنی
ههنگمان پی ده ده ن. که خوشه گه وره
ده بم!

۸- وا هه فته ی که ده بیت له م شانیه
دانراوم. هینده باش چاودیریان کردووم
که ۵۰۰ هینده زیادم کردووه! به لام
هیشتا بۆ چوونه دهره ووم زووه.

۹- له ودا بووم ده موت: "منیان بیر چووه!" که پتان پاگه یاندم
ئیتر خواردن ته واو. چهند ههنگیکی شاره زا هاتن و دهرگای
ژووره که یان به مۆم لی داخستم. خودایه گیان، نه وه چی پروو
ده دات؟ زۆر ده ترسم!

۱۰- ترسه که م په ویه وه. وا بزاتم بۆ نه وه ی ببه ههنگیکی
ته واو، ده بیت به م قوناغه دا تیپه ږم. له ده ممه وه پشالیککی وه ک
ناوریشم دیته دهره وه. له خه ونمدا بینومه چی له م پشاله
بکه م. جوان جوان به ده وری خۆمدا قوزاخه یه کم چنی. ئیستا
بۆ خۆم له ناو قوزاخه که مدا ده خه وم. ئیتر بوومه کرمۆکه ی ناو
قوزاخه.

۱۱- چاوه پئی ده کهم. جگه له چاوه پروانی هیچ کاریکی دیکه م
نییه. بزانیم خودا چ سوپرازیکی بۆ ئاماده کردووم.

۱۲- له ناو قوزاخه که دا پتستم گۆرا. راستیه که ی زۆر باشبوو
وام لیتهات، چونکه جله کۆنه کانم به ته وای ته سک
بوو بونه وه. جله تازه کانم زۆر که شخه ن!

۱۳- ئیدی وا چاوه کانم به دیار ده که ون! زۆر دلم خوشه.
خودایه گیان، تۆم زۆر خوش ده ویت. خودایه گیان، بینینی
گولێه کان بکه یته نسیبی منیش.

۱۴- جه سته م وا ده گۆریت. هه ست ده که م له ماوه یه کی که مدا
ده بمه هه نگیکی ته وای.

۱۵- وا هه فته یه ک ده بیت له ناو قوزاخه که مدام. جه سته م
به ته وای له هه نگ ده چیت. ته نانه ت شاخه هه سته وه ره کانیشم
ده رکه وتوون. ئینجا په نگیشم سپی نه ماوه.

۱۶- ته م به یانییه که چاوم کرده وه، چی ببینم؟! چاوم، شاخه
هه سته وه ره کانم، سکم، بالم، قاچم و ته نانه ت چزووشم هه یه!
وا بزانیم به م نزیکانه لیتره ده رده چم.

۱۷- فه رمانی چاوه پروانکراو گه شت. ده رگای ژووره که م دپری
و هاته مه ده ره وه. سه ره تا ته ماشای ده ور و به ری خۆم کرد.
هه زاران خوشک و برام هه یه. هه موویان وه ک من هه ولیان ده دا
له قوزاخه که یان بیتنه ده ره وه.

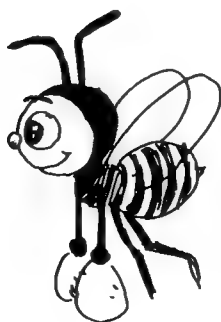
هەر که هاتمه دهره وه، دهستیکم به سهر و چاومدا هیتا و
خۆم رینکخست و قژم جوان داهیتا.

۱۸ - هیتا قه دهغه یه بچمه دهره وهی شله که. دهیت له ناو
شاره که دا بمیتمه وه، خه ریکی خاوتنکردنه وه بم.

۱۹ - ئه مپۆ پله که م بهرز کرایه وه. کاره کانی پیشووم دایه دهست
کۆمه لێک ههنگی گهنج و ئیستا کاری من بردنی خواردنه بۆ
کرمۆکه کان. به شیک لهو خواردنه ی پیمان ده درت دهیکه یه به
شیر و له دهم دهرگای ژووره که یاندا بۆیان داده نین.

۲۰ - کاره که مان زۆر قورسه! پۆژی ۱۳۰۰ جار خواردنیان پی
ده دهین، به لام کاره که مم زۆر خوش ده ویت.

۲۱ - دووباره پله که م بهرز کرایه وه. ئیدی پیمان پاسپێردراوه ئه و
هه لالانه ی له گولاکانه وه دهیه تهنه وه، لیبتین و بیکه یه به
ههنگوین. بۆنیکه هیتنه خوشیان لیدیت!

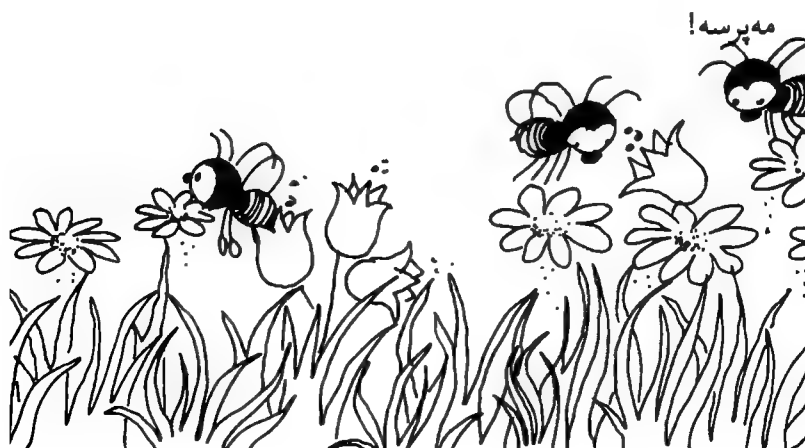

۲۲- ئەمىرۆ خوشك و براكانم كىلگە يەكى لىئوانلىئو لە گۆلىيان
دۆزىيەتەو. ھەموومان زۆر خوشحالىن.

۲۳- ئەمىرۆ خودا فىرى كردم لە مۆم شانە دروست بكەم.
ھەموو رىكارەكانم لە خەونمدا بينى. شانەكان لە شىئەي
شەشپالوودا دروست دەكەين. بەم جۆرە لە ناوچەيەكى
بچووكدا بوارىكى فراوان بەدەست دەھىنين. جگە لەوەش،
ھىچ بۆشايەك لە نىوان شانەكاندا نامىننەو.

۲۴- ئەمىرۆ بەناوى فرىدانى خۆلەكانى شلەكەو بەيەكەم جار
دەرەوھم بينى. خودايە! ئەم دنيايەت چەندە جوانە! ئاسمانى
شىن، خۆرى درەوشاو، گۆلە پەنگاوپرەنگەكان... بەلام زۆر
دوور نەكەوتەو.

۲۵- ئەمىرۆ ناوم بۆ سەربازى ھاتەو. ئىدى دەبىت لە ناو
دەرگاي شلەكەدا ئىشك بگرم. چىزەكەم ھىدە تىزبەو،

۲۶- ماوهی سهر بازیه کهم ته و او بوو. زور خوشحالم، له کۆتایدا بۆ هه لاله کۆکردنه وه ده نیردریم.

۲۷- ئه مپو له ده وری شله که پروقهی فرینم کرد. ده شیت باش شاره زای ده و روبه ره کم بیم.

۲۸- له ولای شله که مانه وه گردۆلکه یه کی لێیه پرپه تی له گۆل. چووم بۆ ئه وئ. هه موو جێیه ک په نگاو په نگ بوو. بۆنی میسکیان لیده هات. ده توانم زور به خیرایی بفرم. له هه ر چرکه یه کدا ۲۵۰ جار باله کانم راده وه شینم.

۲۹- ئه مپو هه ر ئه م گۆل و ئه و گۆلم کرد. تۆزی گۆل به هه موو گیانه وه یه. هینده م هه لاله هه لقو رانه دووه، خه ریکه بته قم. گه رانه وه بۆ شله که و هه موویم به تال کرده وه. ئینجا جاریکی دیکه پویشتمه وه...

۳۰- ئىدى كەشۈھەوا زۆر گەرم بوو. تەواۋى پۇژەكەم بە گەپان بە ئىو گولەكان و كۆكردنەۋەى ھەلآلەۋە بىردە سەر. دواترىش دەمىردنەۋە بۆ شلەكە. بەم جۆرە كەرەستەى پىۋىستمان بۆ دروستكردنى ھەنگوین دەست دەكەۋىت. لەم نىۋەندەدا پىۋىستىمان بە ئاۋىش دەبىت. لەبەر ئەۋە ھەندىك لە ھاۋرپىيان پاسىدراۋن ئاۋ بۆ شلەكە بگۈازنەۋە.

۳۱- سەردەمانىك لە ناۋ شانەيەكدا گەرايەك بووم، ئىستاش ھەنگىكى چىست و چالاكم و لەم گول بۆ ئەۋ گول دەفەرم. تەمەنم شەش ھەفتەيە. ئەمە بۆ ئىمە تەمەنىكى دوۋرودرىژە.

۳۲- گەر ژيانىكى ۋەك مەن چالاكت ھەبىت، ئەۋا لە ماۋەى شەش ھەفتەدا دەتوانىت ۳ جار بە دەۋرى زەۋىدا بسوۋرىتەۋە. ئىتر ماندوۋ بووم. بەلام خۆشچالەم كە يەك خولەكى تەمەنم بەخۇرايى تىنەپەريۋە.

۳۳- مىندالەكان، مەن ئىتر پىربووم. بە درىژايى تەمەنم ھەر لە خۆم دەپرسى: "ئەم ھەموۋە ھەنگوینەمان بۆچىيە؟" چۈنكە زۆر لە پىۋىستىي خۆمان زياترمان ھەنگوین ھەلچىۋە. ئەمىرۆ ۋەلامى پىرسىيارەكەم زانى. خاۋەنى شانەكە ھات و ھەنگوینەكەمانى ھەلگەرت. تىگەيشتەم مەۋقەكان پىۋىستىيان بە ھەنگوینە. ئىمەش بىتاگايى خۆمان لەبەر ئەۋان كار دەكەين و ھەنگوین دروست دەكەين.

حەزەتان لە ھەنگوینە؟ مەلّین "نا!" زویر دەبم. من بە
 درێژایی تەمەنم بۆ ئەو ھەنگوینە کردوو تا ئێوە ھەنگوین بخۆن.
 ھیچ پەشیمانیش نیم، ھێندەم بەسە کاتیک ئەو ھەنگوینە ئال و
 بۆن خۆشەت کرد بەسەر نانە کە تەو، بۆ ساتیک منت بیر بیتەو
 و پروو بکەیتە ئەو پەرورێنە ھەزاران ھەنگوین وەک منی لەبەر
 تۆ خستوو تە گەر و بلیت: "خودایە گیان، زۆرم خۆش
 دەوێت، چونکە لەبەر من ھەنگە کانت پاسپاردوو ھەنگوین
 دروست بکەن!"

خوات لە گەڵ دنیا! خواتان لە گەڵ گەردۆلکە گۆلدارەکان!
 خواتان لە گەڵ منداڵە چاوەگەشە تەمەزرۆکانی ھەنگوین!
 فزرز... فزرز... فزرز

ئەو دەلێن "زەدەوالە هیچ سوودیکی نییه"؟

ئەگەر وا دەزانن لەبەر ئەوەی هەنگوین دروست ناکەن هیچ
سوودیکیان نییه، بەهەڵدا چوون! ئەگەر وا بیر دەکەنەو
زەدەوالە گەورە و خڕپنەکان، بە تـووکە پەش و زەرد و
سوورەکیانەو بە درێژایی رۆژ لەنیوگەلای گولەکاندا خۆیان
دەخافڵێنن و فزەفزیانە تا منداڵ بترسێنن، ئەوا پێدەچێت
کەمێک پراست بکەن، بەلام لەگەڵ ئەو شدا زۆر شت هەیە
دەربارەیان نایزانن.

وەرن دەرڤەتیک بە زەدەوالە بدەن و تا کوتایی ئەم نووسینە
بخوێننەو.

چونکە لەبەر خاتری ئێوە دیمانەیهکم لەگەڵ زەدەوالەیه کدا
ساز کرد. تکایە با نهچینه سەر هەندیک ورده کاری وەک چۆن
یه کمان ناسی و چۆن کات و شوێنی دیداره که مان دەستیشان

کرد. به لّام گهر زۆر به په روښن بزانن، ئهوا با پیتان بلیم: پټوهی
نه دام.

- سلّاو زه رده والّهی به پړز!

- سلّاو دوستی من!

- بۆچی به مندا لانه وه ددهن؟

- دهی ئیمه هه زمان له شتی شیرینه. بۆخوشت ده زانیت مندا ل
زۆر شیرینه!

- به پرسته؟

- گالتم کرد. بپروانه، ئیمه ی زه رده والّهی له خو مانه وه به که سه وه
نادهین. ئامۆزگاریم بۆ مندا لّه کان ئه وه یه گهر شویتیک شاری
زه رده والّهی لیوو، وشیار بن. با له شله که نزیک نه بنه وه.
چیلکه و چالیشی تی نه سوون، - ئه مه یان ده رته نجامه که ی
خراپتره.

- به گویره ی قسه وباسه کان بیت ئیوه جیا له هه نگه کان ده توانن
چه ند جاریک به که سیکه وه بدهن، پرسته؟

- شه رمیشه، له پرستیا به لّی، تایه تمه ندیه کی وامان هه یه!

- باشه، له زه رده والّه بوونت شه رمه زار نیت؟

- ھەرگىز! بەلى ھەنگەكان لەبەر ئەوەى ھەنگوين دروست
دەكەن، ھەموو ناوبانگەكەيان بۆ خۆيان بردوو. مەرۆڤەكان
بەزۆرى ئەوانيان خوش دەوێت، بەلام ئىمەش سوودمان بۆ
مەرۆڤەكان زۆرە. جگە لەوەش، ئىمەش ھەنگوين دروست
دەكەين و ھەنگوینەكەى ئىمە لە ھى ھەرچى ھەنگە
خۆشترىشە، بەلام بەس بەشى خۆمان دروست دەكەين،
ھاھاھا!

- دەلێن: زەردەوالەكان بەردەوام لە گەل يەكتر شەپيانە، واى؟

- تهنیا له وهرزی به هاردا ده بینیت زهرده واله کان شه پریان بیت.
واته نه و کاته ی شازنیکې لاو هه ول ده دات پله و پایه و خوراکې
شازنه کزنه که داگیر بکات.

- با بیښه سهر کوتا و گرنګترین پرسیار! هه نګوین به شی
مروغه کان دروست ناکه ن، باشه، پتم بلې چ سوو د پکتان هه به؟
- هه رګیز شووتی و کاله ک و کوله که ت خواردووه؟
- بیګومان!

- وه لامی پرسیاره که ت هه ر نه وه به. زهرده واله که تم ګول و نه و
ګول ده کات، تووی ګوله کان له ګه ل خوی ده ګوازیته وه. به
تووی ګولیک ګولیکې دی ده پیتیت و میوه و سه وزه ی لی
پیده گات. هه زاران جوړی ګول به هو ی نیمه ی زهرده واله وه
ده پیتینرین. هه نګیش هه مان کار ده که ن، به لام نه وان وه ک نیمه
ناتوان له هه موو جیبه ک بژین.

- باشه، له کۆتاییدا هیچ شتیکت بۆ هاوڕێیان ههیه بیلێت؟
 - ناحه قتان نییه له ئیمه بترسن. به لام تکایه زۆر گهورهی
 مه کهن! ههر هێندهی له لانه کانمان دوورین، هیچ زیانیکتان
 پێتاگهیهنین. ههرگیز وا مه زانن میروویهکی بیکه لکی
 تۆقینه رین. پهنگه ههر ئه و میوهیهی ئیستا ده بخۆن، له لایه
 زهرده و آلهیه که وه پیتتراییت! ههرگیز نه مه تان بیر نه چیت. هینه،
 بیرستان بیت ده توانین له جارێک زیاتر پتوه بدهین...
 هاهاها! هینه و ابزانم ده بوو بلیتم: "فزز فزز فزز!"

- به شه کهی منیش ده ست پێ

ده کات، پراکه م باشه، با فریای بکهوم!

میشیک له ژووره که مدایه

له ژووره که مدایه دانیشتبوم و کتیه کانم ټیکوهرده دا. له ناکاو
"ماسکا دومیستیکا" په کی خرپن هات و به سهر سهرمه وه
که وته خولانه وه.

به هه له نه تانیست، وتم "ماسکا دومیستیکا".

"ماسکا دومیستیکا" نانا سن؟

چون؟

که س هه یه میس نه ناسیت؟ ئوف، له دهمم دهرچوو. به
نیازبوم تا کوتایی به شه که ههر باسی "ماسکا دومیستیکا" تان
بو بکه م و پیتان نه لیم هم میسه ی خو مانه و شیتان بکه م.

ماده م نه پنییه که م تاشکرا بوو، وهرن با بتان به م بو گه شتیکی
ناوازه له جیهانی میسه کاندایه دهی به پری ده که وین. فززرززر...
فززرززرززر!!!

له میسری کۆندا، پشیلە پیروژ بووه، مانگیان په‌رستوو و
 قالۆنچه‌ی په‌یینیان به‌ به‌خته‌ینه‌ر زانیوه. ئه‌ی میش؟ گویتان شل
 بکه‌ن:

میثیان به‌ هیمای چاونه‌ترسی و بویری داناوه!
 ده‌توان میث به‌ ده‌ست راوه‌شاندنیک ده‌ریکه‌ن. به‌لام
 له‌وسه‌روه‌ه خولنیک ده‌خوات و ده‌گه‌په‌سته‌وه سه‌ر لووتان.
 له‌ملاوه‌ ده‌ریکه‌ن، له‌ولاوه‌ دپه‌سته‌وه. میث له‌ هه‌ر شوپنیک
 نیشه‌وه (ئه‌گه‌ر قاپه‌ شو‌ربایه‌کیش بیت) به‌ مالی خۆیانی
 ده‌زانیت. هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ی نالیت: "ئیمه‌ قه‌ره‌بالغترین، ئیوه‌ برۆن"
 سوپاسی خودای ده‌ویت.

میثیک له‌دایک ده‌بیت

میث ملیۆنان گه‌را داده‌نن. له‌ زه‌لکاوه‌کاندا، له‌ سه‌ته‌له‌
 خۆله‌ بۆگه‌نکردوووه‌کاندا و له‌ هه‌ر شوپنیک دی که‌ چه‌ز نه‌که‌ن
 به‌ لایدا برۆن...

هینده‌ت زانی گه‌راکان ده‌ته‌قن و کرمۆکه‌ی ورد به‌و ناوه‌دا
 بلاو ده‌بنه‌وه. هه‌ر که‌ له‌ گه‌راکانیان هاتنه‌ ده‌روه‌ه، ده‌که‌ونه
 خواردنی خواردنه‌(!) زۆر و زه‌به‌نه‌که‌ی ده‌روبه‌ریان. پاش

ماوهیه ک کرمۆکه که توپکلیکی هاوشیوهی قۆزاخه به دهوری
خۆیدا دهچیتیت. له ناو قۆزاخه که دا گهوره ده بیست. ههر که
به ته وای گهوره بوو، دیتته ده ره وه و راسته وخۆ به ره و مالی ئیره
پاده کات.

ئامپریکی فرینی ناوازه

پسپۆریکی شارهزای میش ده لیت: "مرۆفایه تی ناتوانیت له
ماوهی دوو سه د سالی داها تو دا هه لیکۆپته ریکی هاوشیوهی
میشت دروست بکات." به لی، میشت موعجیزه یه کی فرینه.
ههر میشتیک بهر له وهی به فریت، ئهم کارانه ده کات:
له پری ئه ندای پێدۆزیانه وه، ئا راسته ی خویان ده ستیشان
ده که ن.

ئه ندای هاوسه نگیان پێک ده خه ن و ده چنه سه ر باری
فرین.

له پری شاخه هه سه وه ره کانیانه وه ئا راسته و تینی با دیاری
ده که ن و ته وای ئهم کارانه ش له یه ک به ش له سه د به شی
چرکه یه کدا ئه نجام ده ده ن و ده فرن. میشتکی میشت، که هینده ی
سه ره ده رزیه ک ده بیست، زۆر به خیرایی ئهم هاو کیشانه ئه نجام

دەدات و تەنەت بەھیزتەرىن كۆمپىوتەرىش شان لە شانى نادات.

كاتىك مېش دەفەرت لە چركەيە كدا ۲۰۰ جار بالەكانى رادەو شىنەت. گەر ئىمە لە چركەيە كدا ۲۰۰ جار بالمان رابو شىنەت ئەوا ھەر لە چركەي سەرەتادا قۇلمان لە شوئى خۆى دەردە چىت و لىدە بىتەو. بەلام مېش دەتوانىت ئەو بالە تەنكەيان لە چركەيە كدا ۲۰۰ جار رابو شىنەت و دەشتوان بەم شىوھە بۆ ماوھى ۳۰ خولەك ($30 * 60 = 1800$ چركە) بى وەستان بفرن.

زمانی می‌ش له کوئیدایه؟

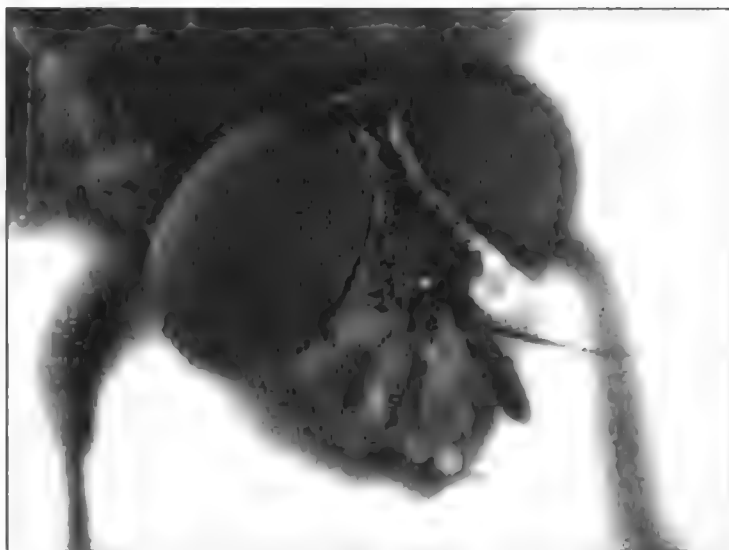
له ژر پته کانی‌دایه! به‌لې، به‌ه‌له نه تانیست. می‌ش به پته‌کانی تامی شت ده‌کات. وا ده‌زانی بږچی به پته‌اگریه‌وه به‌سهر میوه‌دا دین و ده‌چن؟ بو‌ته‌وهی تامیان بکه‌ن!

هیزی کیشکردنی زه‌وی و هم‌شانه چین؟

تایه‌تمه‌ندیه‌کی دی می‌ش، که ئیمه‌ی مروّقه‌کان له ئیره‌ییدا خه‌ریکه شیت بکه‌ن، ته‌وه‌یه ده‌توانن به سه‌قفا بر وڼ. ده‌لّیت هیزی کیشکردنی زه‌وی کار له‌وان ناکات. نه‌یینی کاره‌که له پته‌کانیان‌دایه. بینوتانه ته‌والیت به چی به‌رده‌ده‌ن؟ قاچی می‌شه‌کانیش وه‌ک ته‌وه‌ وایه و به‌ر هه‌ر شتیک که‌وت، پته‌وه‌ی ده‌نوسیت.

جوانترین شتی تو، له‌و چاوه‌ سهر‌سور هینه‌رانه‌ن!

چاوی می‌ش به‌ته‌واوی واته‌ مو‌عجیزه‌یه. هه‌ر چاوی‌کی له ۳۰۰۰ چاوی ورد پیکدیت. واته‌ تیکرا ۶۰۰۰ چاویان هه‌یه و ده‌توانن هه‌ر چوارلایان ببینن.

مرۆف له هەر چرکهیه کدا ٦٠ دیمهن ده بینیت، به لām میش
 ٢٠٠ دیمهن ده بینیت. نه مه واتا؛ کاتیک ئیوه ههول ده دهن به
 هه موو هیزانه وه میشکوزه که به سه ری میشه که دا بکیشن، نه و
 هه ره له سه ره تا وه درکی به جووله که تان کردووه و له ولاوه
 نه ماشانان ده کات.

نه و میشه ی که مێک له مه و به ره لیره ده خو و لایه وه، دیار نه ما.
 ده توانم سویند بخۆم، ئیستا به سه ره کێکه که ی چیشته خانه وه یه.
 ده بیت برۆم بۆ گیانی. به لām به ره له وه ی برۆم، نامۆز گاریه کی
 بچوو کم بۆتان هه یه:

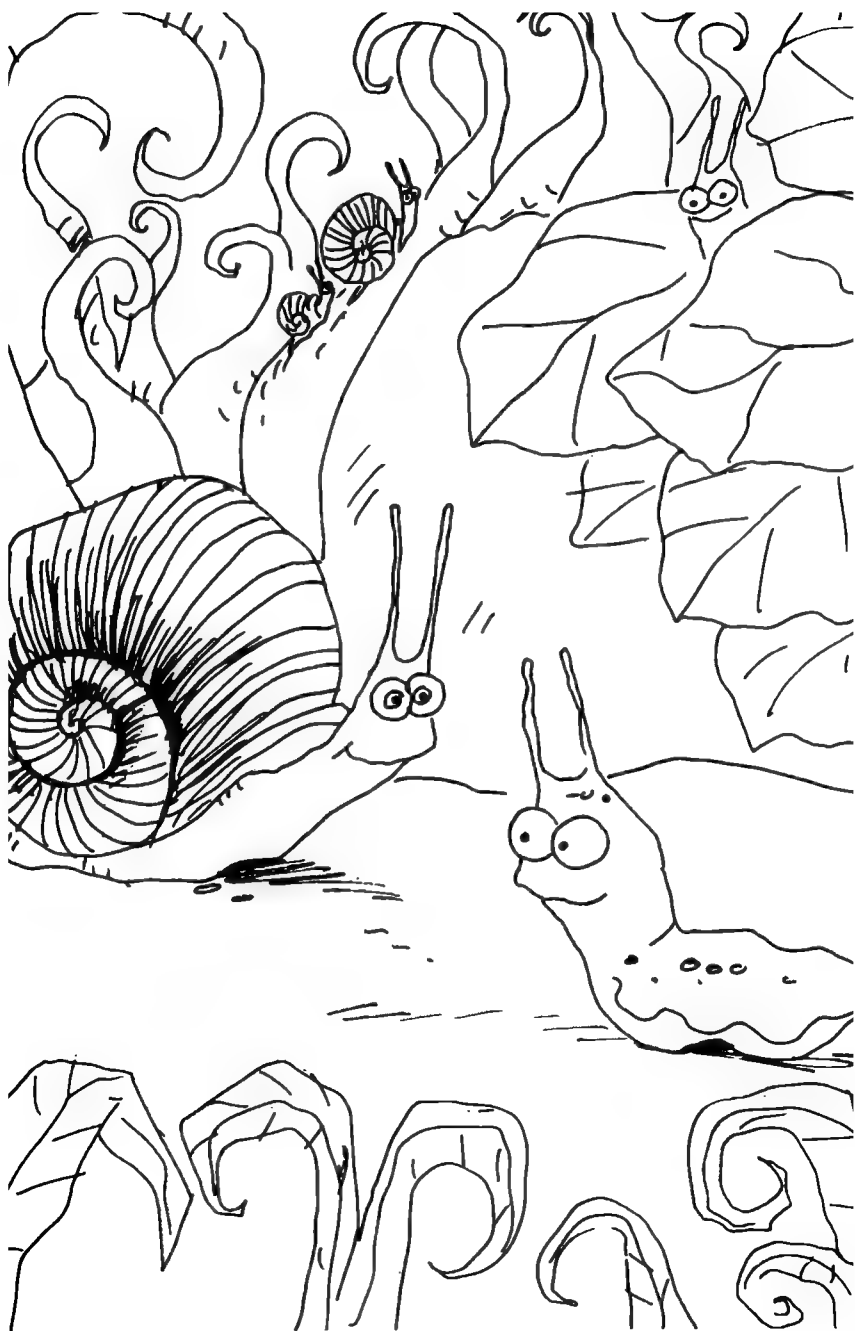
به درتزاىى وه رزى هاوین پروبه پرووی زۆر میتش ده بنه وه.
 هه ندیکیشیان بیتارتان ده کهن و هه ز ده کهن چى زووتره له
 ده ستیان ده ربازتانه بیت. ده توانن به میتشکورژیک یان به
 سه رینتیک به مه به ستان بگهن. به لام سه ره تا بیریک بکه نه وه نه وه
 زینده وه ره ورده بیزار که ره ی به سه رتانه وه ده خوولیتته وه، چه نه ده
 ناوازه یه! ماوه یه ک ته ماشایان بکه ن، ته نیا ته ماشایان بکه ن...

- وینه ی میشیان لانه مابوو، بۆیه کاره که یان
 دایه ده ستی ئیمه. وریابه با لاشکرانه بین!

- کاکه! ئیمه کارمان بۆیه
 چیه؟ خو ئیمه میش نین!

لوولپيچ و کرمه ليقه

سه ره پای ته وهی زور خالی هاویه شیان له نیوانیاندایه،
نابیت له گه‌ل یه ک تیکه لیان بکه یین. باسی لوولپچه کان ده کهم!
لوولپچ و کرمه ليقه. یان ده بیت بلّیم: "کرمه ليقه و لوولپچ؟"
نا، نا! "لوولپچ و کرمه ليقه!" ته ویش نابیت! وا بزائم منیش
تیکه لم کردوون.

له راستیدا زور کهس وا ده زانسن لوولپچ و کرمه ليقه یه ک
جور ئازهلن. چونکه، هه مان شت ده خوڤن، له هه مان شویندا
ده ژین، په نگیان زور له یه ک ده چیت. به لام کرمه ليقه کان وه ک
لوولپچه کان قاوغیکیان نییه، تا له و کاتانهی ده ترسن یان
دلته نگ ده بن یان باران ده باریت، خویان تی بخزینن.

لوولپچه کان وه ک کیسه‌ل مالیان به کۆلی خویانه وهیه.
بینگومان قاوغه کهی ته وان هیندهی هی کیسه‌ل پته و نییه. به لام
بو لوولپچیک ناوازهیه. که واته ئیستا کرمه ليقه لوولپچیک بی

مال و حاله؟ ده کړيت بلين نه خير، چونکه پښتتياڼ به مال
نیه. مالان نیه، به لام پالتويه کي زور ته ستوريان له بهر دايه.

نستا پرسياريک بو تيوه:

"گهر لولپيچيک قاوغه کي ليکه يسته وه، ده بيت به
کره ليقه؟"

وه لام: "نه خير، هر لولپيچيک قاوغه کي ليکريته وه،
نیدی ده مړيت!"

قاوغی لولپيچيک کان لولپيچيک. پالتوی کره ليقه کانیش
پستیکي ره قه.

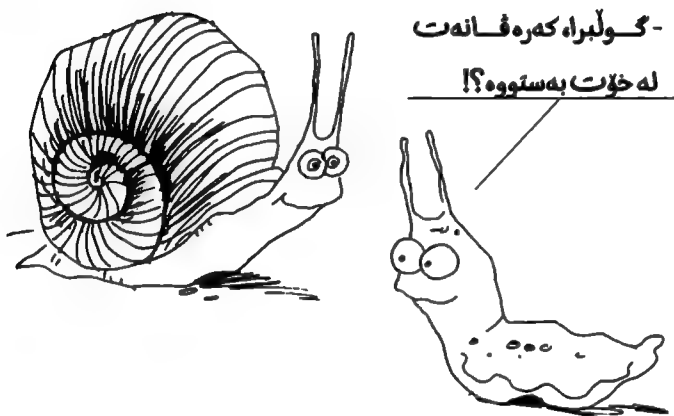
لولپيچ و کره ليقه به خوځشانندن به پيدا ده پون. وا بزائم
پتويست ناکات بلیم زور خيرا نين. وهک تايه ي ده باب به
شه پول شه پول ده پون.

لولپيچيک کان و کره ليقه کان يه کي چوار شاخي
هسته و هريان هيه، دوواني کورت و دوواني دريژ.

گهر پتان بلیم ته مانه هر چي که نالي راديويه له کورت و
دريژ هه مووی و هره گرن، باوه ده کهن؟

باوه نه کهن؟ گومانم بردبوو. راستيه کي، هسته و هره
دريژ کان چاون و هسته و هره کورته کانیش لووتن. به لي،
ته مه يان باوه پيښه کراوتره، وا نیه؟ به لام راستيه!

لوولپېچ و کرمه لپقه به زمانه بربهن ئاساکه یان شت دهخون.
 به گشتی پرووه ک دهخون، بۆ نموونه، زۆر شهیدای شلیکن.
 به لام پرووه کخوړ (فینجته ریان) نین. گوشتی ئازهلای مردوویان
 زیندووش دهخون. گهر زوړیشیان برسی بیت، یه کتریش
 دهخون!

ئهم زینده وهرانه به بی چلم هیچ شتی ک ناکه و ناتوانن
 بجوولین.

چلمه که یان دهر دراوړکی لیقن و لکینه ره. به گویره ی ئهو
 شوینه ی پیندا تیده په ریت، پتکهاته که ی ده گوړیت. بۆ نموونه،
 گهر به شوینتیکی خزا برون، لکینه ره بیت، گهر به شوینتیکی

رەق و زىردا بىرۆن، لىقن دەيىت. بەم جۆرە قاچە نەرمۆلەكانى
لوولپىچ و كرمەلىقەكان لە كاتى رۆيشتندا زىانيان بەرناكەوئىت.
ئەو چۆلمە ھىندە بەھىزە كە لوولپىچ دەتوانىت بەسەر پۈۈە
تېزەكەى گۆيزانىكدا بىروات و ھىچى لىنەيەت.

ھەندىك جار لوولپىچ يان كرمەلىقە رىيان لە لىنجى يەككى
دىكە ھەلدەكەوئىت و بىئ ئەو ھى لىنجى زۆر دەربىدەن، دەتوانن
بە شوئىن پىنى ھاوپىكەياندا بىرۆن. بەم شىۋەيە دەست بە
لىنجىيەكەيانەو دەگرن. چۆنە، ژىرانا نىيە؟

سوودەكانى چۆلم بەسرىنى كۆتايى نايەت!

چۆلم پارىزگارى لە شىدارىي جەستەيان دەكات. لە
كەشۋەھەوای سارد و وشكدا ئەو چۆلمە بۆ پاراستنى
تەندروستىي كرمەلىقەكە زۆر پىويستە.

يەككىك لە گىرنگىرەن ئەركەكانىشى پاراستنى لوولپىچەكەيە.
بەلى، ھەر كاتىك لوولپىچ ھەستى بە مەترسى كرد، چۆلمى زۆر
دەردەدات. ئەمەش بەسە بۆ ئەو ھى دوژمنەكەى ئىشتىھاي
نەمىتت. بۆ نموونە، گەر چۆلەكەيەك بىەوئىت يەككىكان
بخوات، ھەر كە ئەو ھى بىنى، دەلىت: "ئۆۋف، دۆلم بە يەكدا
ھات!" و پاشگەز دەيىتەو.

کاتیک لوولپنجه کان ده چنه وه نيو قاوغه کانيان، ده رگای
ماله که يان به چلم ده گرن.

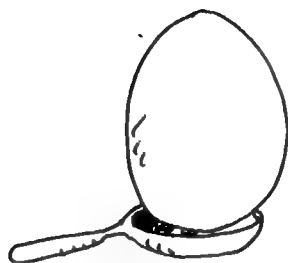
وا بزانم که ميک زانياريتان ده رباره ی لوولپنچ و کرمه ليقه کان
ده ست که وت. له کوتايدا هم ناگادارييه تان پي ده ليم:

کاتیک له شه وه فتنکه کانی هاویندا به نيو پارکيکدا پياسه
ده که ن، وريای بهر پيتان بن. به تايه تی گهر باريکه پنه کی
دره وشاوه تان بينی، نهوا دلنيابن له وه ی لوولپنچيک يان
کرمه ليقه يه ک له و نزیکانه يه. نه مه جگه له وه ی، هينده ش خيرا
نين بتوانن خويان له زير پتي هم و نه ودا ده رباز بکه ن. دواتر
نه لين: "نهو چلمه چيه به پيمه وه؟"

هیلکه‌ی وشرمرخ

له‌سه‌ر قه‌نه‌فه‌که‌م پاكش‌ابووم و سه‌رقالی لێكۆلینه‌وه بووم بۆ
كتیبه‌ی‌كی نوێم، كه به نیازبووم ناوی بنییم: "ورده‌كاریه‌كانی
هونه‌ری به‌كاره‌یتانی چه‌تر و شته‌گرنگه‌كانی دیکه". له‌و كاته‌دا
زه‌نگی ته‌له‌فۆن لێدا. هاوڕێیه‌کی كۆنم بوو و پرسیارێکی زۆر
سه‌یری لێ كردم.

- ده‌بی‌ت هیلکه‌و‌پۆن بۆ دوانزه‌ که‌س دروست بکه‌م. چه‌ند
هیلکه‌م پێویسته‌؟

- ته‌نها یه‌ك هیلکه‌!"

- تکه‌یه‌ گاته‌م له‌گه‌ڵ مه‌که‌! به‌راسته‌.

- ئێ‌ باشه‌، منیش به‌راسته‌. یه‌ك هیلکه‌تان ده‌وێت، به‌لام

ئه‌گه‌ر هیلکه‌که‌ هیلکه‌ی وشرمرخ بیت!

هاورپئ كۆنه كم ئم وه لآمه‌ى زۆر به‌دل بوو. سوپاسى
 كردم و ته‌له‌فۆنه‌كه‌ى داخسته‌وه. له‌ بىرى خۆمدا وتم:
 "خۆزگه‌ پتم بوتايه به گالته‌م بوو!"

به‌لى، به گالته‌م بوو، به‌لام قسه‌كه‌م
 راست بوو. چونكه ههر به‌راستى
 ده‌توانيت به هيلكه‌يه‌كى وشترمرخ
 به‌ئاسانى هيلكه‌وړپۆنيك به‌شى دوانزه كه‌س
 بكات، ئاماده بكه‌يت. پيگومان ئه‌مه ته‌گه‌ر هيلكه‌ى
 وشترمرختان ده‌ست بكه‌ويت و تاوه‌يه‌كى هينده گه‌وره‌تان
 هه‌بيت تيدا سوورى بكه‌نه‌وه.

هيلكه‌يه‌كى وشترمرخ به‌قه‌ده‌ر نزيكه‌ى ٢٤ هيلكه‌ى
 مريشكه. (به گۆږه‌ى ئه‌مه بيت، گه‌ر دوانزه كه‌س هيلكه‌يه‌كى
 وشترمرخ بخۆن، وه‌ك ئه‌وه‌يه‌يه‌كى دوو هيلكه‌ى مريشكيان
 خواردبيت. ده‌ى ئه‌مه‌ش به‌شى كه‌سيكى ئاسايى ده‌كات، وا
 نيه‌؟ وانيه‌!)

ئينجا هاورپيان، توپكلى ئم هيلكه گه‌وره‌يه له‌وانه نيه
 كه‌وچكيكى پيدا بكيشيت و بشكيت. ته‌نانه‌ت ته‌گه‌ر باوكيشم
 بچيته سه‌ر هيلكه‌يه‌كى وشترمرخ بۆى ناشكيت، چونكه
 هيلكه‌ى وشترمرخ ده‌توانيت كه‌سيكى ٩٠ كيلوئى رابگریت!

لەم ئێوە نەدا گەر درکتان پێکردیت، پێستیه کانی
ئاماده کردنی هیلکه و پڕۆن له هیلکه ی و شترمرخ ورده ورده زیاد
ده کات: هیلکه + تاوه یه کی گه وره + چه کوش...

هیلکه کانی مزگهوت

ئێوه هه رگیز هیلکه ی و شترمرختان بینوه؟
من بۆ یه کهم جار له "مزگهوتی سلیمانی" بینیم!
سه رتان سوور نه میتیت، با بۆ تانی باس بکه م:
کاتیک نه ندازیار سینان مزگهوتی سلیمانی دروست
کردووه، هیلکه ی و شترمرخی له نێوان چراکاندا داناوه. له بهر
ئه وه ی ٤٠٠ سالی به سه ردا تێپه ریوه، زۆربه ی ئه و هیلکه نه یان
شکاوه، یان دزراوه. ژماره یان له ٣٠٠ هیلکه وه بۆ ٣٠ هیلکه
که می کردووه. ئه و ٣٠ هیلکه یه ی ماونه ته وه، په نگیان گۆپاوه
و قاوه یی هه لگه پراوه. به لام گه ر به سه ر نه چه وه ته ماشایان بکه ن
ده زانن هیلکه ن.

ئه م هیلکه نه به فه رمانی خودی سولتان سوله یمان قانونی
له ئه فریقاوه هینراوه.

به ر له وه ی ئێوه په رسن، با خۆم په رسم:

"هیلکه‌ی وشترمرخ چ کاری به چراکانی مزگه‌وتی
سلیمانییه؟"

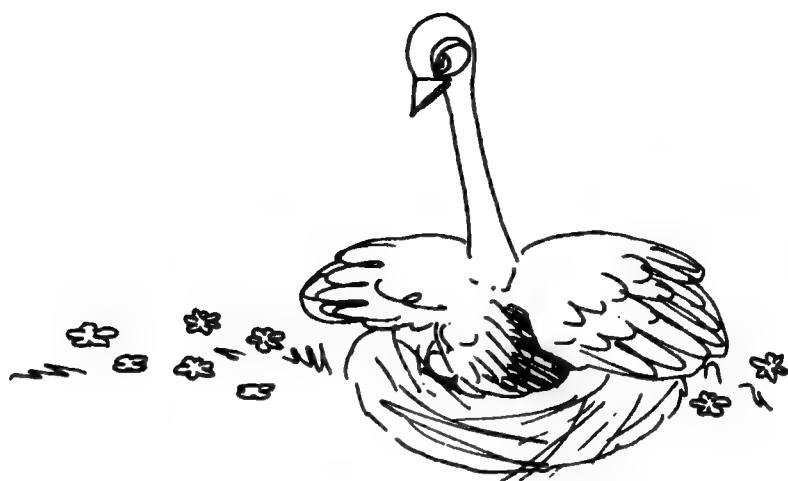
جالجالۆکه!

به‌لێ، به‌هۆی جالجالۆکه‌وه بووه!

ده‌وتریت هیلکه‌ی وشترمرخ بۆنیکێ تایبه‌تی لیدیت که
جالجالۆکه زۆر بیزار ده‌کات. ئەندازیار سینانی بلیمه‌تیش
٤٠٠ سال له‌مه‌وه‌ر ته‌وه‌ی زانیوه، بۆیه هیلکه‌ی وشترمرخی
به‌ مزگه‌وته‌که‌دا هه‌لواسیوه. به‌م جووره‌ هیچ جالجالۆکه‌یه‌ک
نەیتوانیوه بیت و له‌ مزگه‌وته‌که‌ تۆر بچیت. سه‌رته‌نجام به‌هۆی
بیروکه‌ ناوازه‌که‌ی ئەندازیار سینانه‌وه، پاک‌کردنه‌وه‌ی مزگه‌وته‌که‌
له‌ تۆری جالجالۆکه‌ له‌ بته‌وه‌وه‌ کو‌تایی پێ هینراوه.

ئایا وشترمرخ، وشتره‌؟

ماده‌م باسی هیلکه‌که‌ی ده‌که‌ین، با که‌میک باسی خوشی
بکه‌ین. گه‌رانه‌وه‌یه‌ک هه‌یه‌ ده‌لێت: جارێکیان به‌ وشترمرخیان
وتوووه‌: "ئه‌م تووره‌کانه‌مان بۆ هه‌لبگره‌!" ته‌ویش وتویه‌تی: "من
بالنده‌م." وتویانه‌: "ده‌ی که‌وايه‌ بفره‌!" وتویه‌تی: "فرینی چی؟
من وشترم!"

وشرمرخ بالندهیه. ههروهک بالندهکانی دیکه دوو بال و دوو قاچی ههیه و هیلکه دهکات، بهلام ناتوانیت بفریت، چونکه بالهکانی له چاو جهستهیدا هینده گهوره نین توانای فرینیان ههیت.

پهروهردگار توانای فرینی به وشرمرخ نهداوه. باشریش که نهیداوه. بیریکه نهوه بالندهیهکی ۲,۵ متری ۱۲۰ کیلویی بهسهر سهرتانهوه بفریت! تهگه ریهویت لهسهر شانتان بنیشتهوه، چی دهکه ن؟!

وشرمرخ نافریت، بهلام زور خیرا رادهکات. قاچهکانی زور بههیزن. پنی تهنیا دوو پهنجهی گهوهی ههیه. یهکیک لهو پهنجانه لهوی دیکهیان گهوهتره و تهنیا لهسهر نهو پهنجه گهوهیهیان رادهکه ن. بهگشتی خیرایان دهگاته ۷۰ کیلومهتر له کاتزمیرنکدا.

سەر خستنه ژیر لم؟

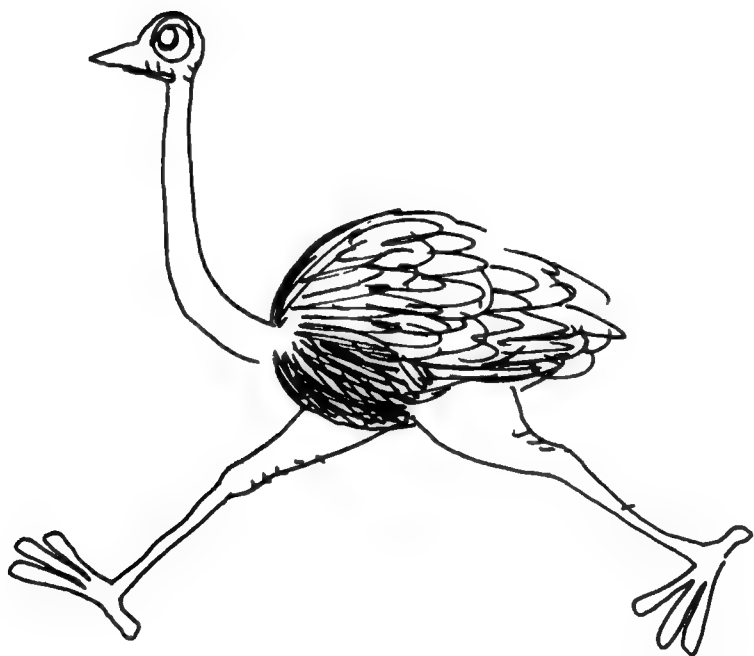
بیستوتانه یه کی به یه کی ده لیت: "ده لیت و شترمرخیت سهرت خستووه ته ژیر لم؟" گوایه و شترمرخ کاتیک ههست به مهترسی دهکات، سهری دهخاته ژیر لم، بهم جوړه دوژمنه که ی دیت و دهیکاته یه ک پاروو.

له راستیدا شتی وا بوونی نییه. و شترمرخ بو خو پاراستنیان قاچه به هیزه کانیان به کار دهینن. یان خیرا راده کهن، یان جووته یه ک ده وهشین ته نانهات پلنگیش بتاسینن. به لام کاتیک ده یانه ویت پشو و بدهن، راده کشین. بهم جوړه ئه وه ی له دووره وه ته ماشا بکات، ته نیا جهسته یان ده بیتیت و ملیان نابیتیت و وا ده زانیت سهری خستووه ته ژیر لم. به لام له راستیدا و شترمرخه که ده بیتیت. باشیش ده بیتیت. به دوو چاوی زه قی گه وروه وه، که تیره یان ۵ سه نيمه تر ده بیت و هی هیچ بالنده یه کی دی هینده گه وروه نییه. ئینجا خو ئاماده دهکات بو شق وه شانندن و چاوه ری دهکات لی ئی نزیک بیته وه. ئیتر بیرتان بیت!

به ره وه ی بیرم بجیته وه، با پیتان بلیم: ئه و هاوړنیم که له سهره تاوه باسم کرد، دواى نزیکه ی کاترمیریک ته له فوونی

کرده وه و پرسی: "باشه، من هیلکه ی و شتر مرخ له کوی په یدا
بکه م؟"

پنیم وت: "نازانم! له هه مووی با شتر نه وه یه پراکه یت بو
سه ری کولان و یه کی دوو هیلکه یان بو بکړیت!"

ئىستا كاتى كۆچە!

وهرزى ھاوين، به و پۆژە دوورودرىژ—ژانەيهوه ده ئىست
تهواويوونى نيه. به لام ته ماشا! له قلهقه كان پۆل پۆل ده ستيان
كردووه به كۆچ و هيتانه گه وره كانيان چۆل كردووه.

پهره سيلكه كه شخه كانيش، به و كلكه ناوازه يه يانه وه به ژوور
سه رماندا ده پۆن و كۆچ ده كه ن. توند ده رگاي ماله قورپنه كانى
گويسه بانه كانيان داده خه ن و ده پۆن...

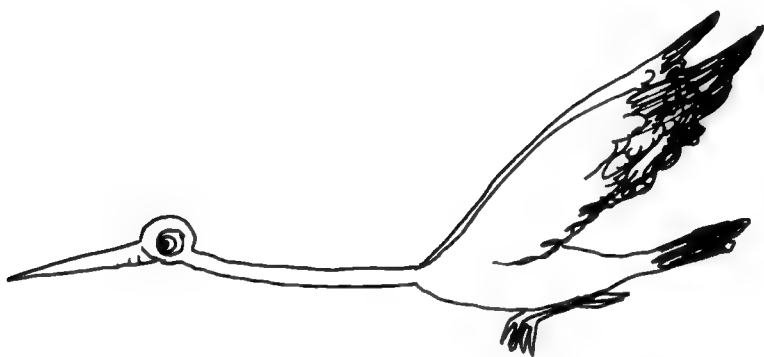
شه وان گهر خه ومان لى بزيست، ده توانين گويمان له
دهنگى قازە كتيويه كان بيت كاتيك به سه رمانه وه ده فرن. گهر
ده زانن چ پيه كى دووريان له پيشه!

به مندالى له دواى له قلهقه كانه وه گۆرانيمان دهوت:

"له قلهق له قلهق دوور مه پۆ

بان و شارمان چۆله بى تو"

کاتیک باله گوره کانی ده کرده و به سه رماندا ده فیری،
 ده مانوت: "ئیمهش به ره له گه‌ل خۆت! دهی توخوا، ئیمهش به
 بۆ نهو جییهی بۆی ده جیت! با مندا له کانیان بناسین و یاریان
 له گه‌لدا بکهین..."

که کاتی کۆچ هات، بالنده کان کۆچ ده کهن. له راستیدا له
 جیهانی ئاژه‌لانداندا ته‌ن‌ها بالنده کان کۆچ ناکه‌ن. فیل و که‌ره‌کیوی
 و هه‌ندی‌ک له می‌رووه‌کان و ماسی سه‌له‌مۆن و... چه‌ندی‌ن
 ئاژه‌لی دیکه‌ش کۆچ ده کهن. به‌لام کۆچی بالنده کان له هی
 هه‌موویان سه‌رنج‌راکیشه‌ره. جگه له وهی کاتیک کۆچ ده کهن
 مائاوا ییمان لیده کهن و ده‌ستمان بۆ راده‌وه‌شینه‌ن (راسته‌ره بلیم
 بالمان بۆ راده‌وه‌شینه‌ن).

بالنده کۆچهریه کان

ئەو زانا یانە ی لە بالنده کۆچهریه کان دە کۆلنەو، بە زۆری
پەرۆشی وە لامي ئەم پرسیارە یانە:

"بۆچی هەندیک لە بالنده کان کۆچ دە کەن و هەندیکی
دیکە یان کۆچ ناکەن؟" بۆ نمونە، پەرەستیلکە کۆچ دە کات،
بە لام چۆلە کە کۆچ ناکات؟

لە راستیدا وە لامي ئەم پرسیارە بە تەواوی پوون نییە. وە ک
چۆن کاتیک شەو داها ت خەومان دیت، لە گەل کاتی کۆچیش
ها ت هەندیک لە بالنده کان ئارەزووی کۆچ دە کەن. ئیدی
دە کە ونە ئامادە کاری بۆ گە شتە کە یان و کۆمە لیک گۆرانکاری
بە سەر جە ستە یاندا دیت.

پوودا و گە لیک ی وە ک سارد بوونی کە شـو هەوا،
کورت بوونە وە ی پۆژگار، درێژ بوونی شە و گار و کە مـبو ونە وە ی
تینی خۆر کار لە بالنده کان دە کەن. ئارەزووی خوار دنیان
دە کـریتە وە و نە و سن دە بن. لە ما و یە ک ی کە مـدا چە وریە ک ی زۆر
لە جە سـتە یاندا کـۆدە بیتە وە. چـونکە لە گە شـتە
دوور و درێژە کە یاندا پتو ی سـتیان بە وزە ی زۆر دە بیت. ئەو
چە وریە ش لە رینگە دە تـویتە وە و وزە بە بالنده کان دە بە خـشیت.

فەرۆكە چۆن بەر لەوێ بفریست سەوتەمەنی پێویست
 ھەڵدەگریت، ئەمانیش بەو جۆرە دەکەن!

فرین چ کارێکی سەختە!

ئاسانتترین ڕێگە بۆ گەشتن بە شوێنێک چیه؟ گەر دەڵین:
 "فرینه!" ئەوا جارێکی دیكە بێر بکەنەو. چونکە فرین لە
 ھەموویان سەختترە. ئێمە ی مرقەکان سەرەپای ئەوێ ھەزاران
 سالە بە گالێسکە ھاتوچۆ دەکەین، بەلام تەنیا لە سەد سالی
 پابردوو ڕۆی فرینمان دۆزیوەتەو.

چونکە فرین پێویستی زۆری ھەیە. ئێسە مەرپوانن بالەکان
 وا بە ئاسانی دەفرن. لەبەر ئەوێ خودا بە شێوەیەکی گونجاو بۆ
 فرین دروستی کردوون، بۆیە دەتوانن بە ئاسانی بفرن. سەرەپای

ئەمەش بالئىندە كۆچەرىيەكان لە درىژەى گەشتەكەياندا
پرووبەرووى زۆر بارگرانى دەبنەوه. لە گەل ئەوشدا بەهوى
پىكهاى سەروشتىيەكەيانەوه ئەم بارگرانىيانە لە گەشتەكەيان
دايانناپرن.

بۆ نموونە، گوێيەكانى بالئىندە وەك پەستانپىو كار دەكەن.
بەم جورە لە پەستانى ھەواكەو تىدەگەن چەندىك لە زەوى
بەرز بوونەتەو. گەر گوێيەكانى ئىمەش وەك ھى بالئىندەكان
بوونايە، ئەوا دەمانتوانى بى ئەوھى لە پەنجەرەكەو سەر بپەينە
دەرەو، بزائىن لە چەندەم نھۆمى بينايەكدائىن.

گوێيەكانيان لە ھەمان كاتدا بۆ پىشپىنيكردنى بارى
كەشوەھواش بەكەلكە. واتە بالئىندەكان پىشووختە ھەست
دەكەن كەشوەھوا تىكدەچىت، باران دەبارىت، دەبىتتە توفان...

زۆر بالئىندە، ھىندەى بتوانىت ھەز دەكات لە بەرزى بفرىت.
بۆ نموونە، ھەندىك جورى قاز دەتوانن لە بەرزى ٧ بۆ ٨
كىلۆمەتر بفرن. لەم بەرزىيەدا رىژەى ئوكسىجىن زۆر كەمە. واتە
مرۆف ناتوانىت لەم بەرزىيەدا ھەناسە بدات. بەلام سىيەكانى
بالئىندە لە ھى ئىمە جياوازترن. بۆيە ھەناسەيان لەبەر نابرىت.

ئىمە چۆن ھەناسە دەدەين؟ ھەناسە ھەلدەمژىن و
دەيدەينەو، دواتر ھەناسەيەكى دى ھەلدەمژىن و دەيدەينەو...
واتە بۆ ئەوھى ھەناسەيەكى نوێ ھەلمژىن سەرەتا دەبىت ئەو

هه‌وايه‌ی پيشتر هه‌لمانمژیه‌وه، بیده‌ینه‌وه. به‌لام سیستمی هه‌ناسه‌دانی بالنده‌کان هینده سه‌رسور هینه‌ره که ده‌توانن بی پچران هه‌ناسه هه‌لمژن و بیده‌نه‌وه. به‌هۆی ئەم سیستمه‌وه ده‌توانن هه‌وا‌ی زیاتر هه‌لمژن و ئۆکسجینی زیاتریان پێبگات.

له‌و به‌رزیه‌دا پله‌ی گه‌رمیش بو ۲۰ پله‌ی ژیر سفر داده‌به‌زیت. ماده‌م ئاو له‌ پله‌ی سفردا ده‌یه‌ستیت، که‌وايه ده‌بوو بالنده‌کان هینده‌ی یه‌ک و دوو بیانبه‌ستیت و وه‌ک پارچه سه‌هۆلیک بکه‌ونه خواره‌وه، وایه‌؟ چونکه ئەمه ته‌نانه‌ت له به‌فرگه‌کانیشمان سارد‌تره. خو بینوتانه کاتیکی دایکتان مریشکیک له به‌فرگه‌که ده‌ردیئت چی لیها‌توه‌؟

به‌لام نه‌خیر، بالنده‌کان نایانه‌ستن! بوچی؟ زانا‌کان هیشتا نازانن بوچی. لیکۆلینه‌وه‌ی له‌سه‌ر ده‌که‌ن، به‌لام نایدۆزنه‌وه. ئەوه‌یان که له هه‌موویان ژیر‌تره ده‌لیت:

"خودا سیستمیکی هینده ناوازه‌ی له جه‌سته‌ی بالنده‌کاندا دروست کردوه، که هیشتا به‌ته‌واوی لیتی تیناگه‌ین!"

ئۆرسۆدرۆم

ئۆرسۆدرۆم چیه‌؟ وایانم یه‌که‌م جاره ئەم وشه‌یه ده‌بیستن.

ئۆرسۆدروم بە كورتى واتە كورتىن پىڭگەي نىوان دوو خالى
سەر گۆيەك.

بۆ ئەوئەي بتوانىن كورتىن پىڭگەي نىوان دوو خالى سەر
گۆي زەوى دىارى بگەين، دەبىت كۆمەلىك ھاوكتىشەي زۆرى
بىركارى بزانن. يان دەبىت كەشتىيەكى ئاسمانى بدۆزنەو و
بچنە ئاسمان و لە پەنجەرەي كەشتىيەكەو تەماشاي زەوى
بگەن و بە گریمانەي چاو كورتىن پى نىوان دوو خالەكە
دىارى بگەن. ئىتر ھەر شىوازيكىانتان پى ئاسانتە دەتوانن
ئەوئەيان بەكار بھىتن.

لە پاستىدا شىوازيكى دىكەش ھەيە، بەلام وانازانم ھىچ
كەستان ئەم پىيەي بەدل بىت! بچن مىشكتان لە گەل مىشكى
بالندەيەك بگۆرنەو! چونكە كاتىك بالندەكان بۆ شوپىتىك
كۆچ دەكەن، بە نزيكتىن پىڭگەدا دەپۆن. واتە بە ئۆرسۆدرومدا.
دەتوانن ئىوئە پىي بلىن: قەدېر.

لەم ئىوئەندەدا، كەشتىوانەكان بۆ گەشتەكانيان بەنىو
ئوقيانووسەكاندا لە سەدەي نۆزدەھەمدا ئەوجا بەباشى
دەيانتوانى ئۆرسۆدروم بەكار بھىتن.

"هاوسى گيان، نه فریقاله چ لایه كه وهیه؟"

ئه گهر نیازتان هه بیت بۆ گه شتیکی دووروودریژ به پری بکهون، ئه واهه تا ده بیت ریگه که تان بدۆزنه وه. گهرنا ون ده بن. پۆلیک له قلهق له م ولاتهی ئیمه وه چۆن ده چن بۆ نه فریقا؟ چۆن ریگه که یان ده دۆزنه وه؟ گهرنگترین پازی کۆچکردن ئه مه یه. تا ئیستاش ئه م پازه بۆ زاناکان پروون نه بروه ته وه.

به گویری هه ندیک له لیکۆلینه وه کان، بالنده کان به سه رنجدانه شاخ و پرووبار و ده شته کانی سه رپرووی زه وی ریگه که یان ده دۆزنه وه.

به لام زۆر بالنده به شه و گه شت ده که ن! هه ندیکیشیان ده چنه سه روو هه وره کان! لیره دا ده توانین بلیین: "به سه رنجدانی خۆر و ئه ستیره کان ریگا که یان ده دۆزنه وه!" ئه ی باشه، ئه وانه ی له ژیر هه وره کانه وه و به شه و دهفرن، چی؟

به گویری تازه ترین بیردۆز، میشکی بالنده کان شتیکی هاوشیوهی قیله نما ی تیندایه. ییگومان ئه مه له قیله نماکانی خۆمان ناچن. هه ندیک ماده له میشکیاندا یه تایبه تمه ندیی موگناتیسیان هه یه. ئه م ماده دانه وه ک ده رزی قیله نما پری راست نیشانی بالنده کان ده ده ن.

دهی هه موومان پیکه وه!

بألنده كان به پۆل كۆچ ده كهن. ئەمەش سوودی زۆره. بۆ نموونه، كاتێك بألنده یه كی درندهی وهك هه لۆ هه زاران بألنده پیکه وه ده بییت، ده ترسیت و په لاماریان نادات. به چكه بألنده كانیشت، كه یه كه م جاریانه كۆچ ده كهن، له گه ل خزم و كه سیاندا بی كیشه كۆچ ده كهن.

بألنده كان له شیوهی ژماره هه وتدا ده فڕن. ئەمەش سوودی بۆ پێشه دوور و درێژه كه یان زۆره. ئەو تهوژمه هه وایه به هوی بألی بألنده كه ی پێشه وه دروست ده بییت بألنده كانی دواوه هێواش ده كاته وه. بۆیه ئەگەر بألنده كان وهك شه مهنده فەر به دوا ی به كدا بفڕنایه، ئەوا ئەوانه ی دواوه زۆر ماندوو ده بوون، به لآم له بهر ئەوه ی له ته نیشت یه كتره وه ده فڕن، بۆیه تهوژمه هه واكه ی ئەوه ی پێشه وه یارمه تی ئەوانه ی دواوه ده دات. به م جوړه هه مووان سوود له وه ی پیش خۆیان ده بینن. ئەمەش وا ده كات هه ر بألنده یه كی كۆمه له كه له له چا و بألنده یه كی ديكه دا كه به ته نها ده فڕیت، پێژه ی ۷۰٪ كه متر وزه ی پێوست بییت! به لآم ئەو بألنده یه ی له پێشه وه ده فڕیت، له هه موویان ماندووتر ده بییت. بۆیه زوو زوو بألنده كه ی پێشه وه ده گوڕیت.

بابه تی گهرمبوونی ههوا

هه موممان ده زانین کاتیک ههوا گهرم ده بیت، بهرز ده بیته وه. بالنده کانیش گهرچی ته مه نه زانن، به لام ههستی پیده کهن. ته ورژمی ههوا گهرمه کان بو بالنده کان دهره تیکی ناوازه یه. وهک چون ته و مه له وانانه ی خلیسکینه ی سه ر ئاو ده کهن، سوود له شه پۆله کانی ده ریا ده بینن، به هه مان شیوه، بالنده کانیش ته ورژمی ههوا گهرمه که ده که نه ژیر بالیان و بی ته وه ی پتوستان به بال راوه شانندن بیت به سه ر هه واکه دا ده خلیسکین. ته مه دهره تیکی ناوازه یه بو پشوودان. به تایه تی بو بالنده قورسه کانی وهک په لیکان!

له بهر ته وه ی پهروه رین گویچکه ی بالنده کانی به جوړیک دروست کردووه، درک بهم ته ورژمه هه وایه بکهن، بو یه هه رگیز ته م دهره ته له ده ست خو یان نادهن.

لەم بەشەدا، هەوڵم دا باسیکی موعجیزە گەورەکانی
 کوچکردنی بالەندەکانتان بۆ بکەم. دڵنیام زۆر سەرنجراکێش
 بوو لەتان.

منداڵەکان، بەتایبەتی لەوەرزى بەهار و پایز دا ناوبەناو
 سەریک بەرز بکەنەوه و تەماشای ئاسمان بکەن. یەک بە دواى
 یەكدا پۆلى قاز و لەقەلەق و پەرەسیلکە دەبینن. تەماشایان
 بکەن و دەستیان بۆ پراوەشێنن.

هاواریان بۆ بکەن: "سالى داھاتوو بگەرێنەوه! سلاو لە
 منداڵەکانى ئەو ولاتە بکەن!" گەرچی گۆشیان لێتان نەییّت،
 هەستتان پێدەکەن.

دەبێت ناوی سێ کوچ،

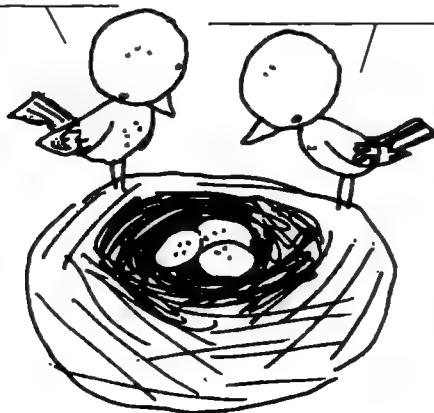
ناوی سێ کچ،

ناوی کوپلک و دوو کچ،

یان ناوی دوو کوچ و کچلک

بدۆزێنەوه!

سەرنجراکێشە! زۆریش
 بیروڕۆژێنەرە...

سلاو، زیکزیکه‌ی خۆشه‌ویست

له کۆتاییدا دەر فەتم بۆ پەخسا نامە یەکت بۆ بنووسم. بپروا
بکە له دلمدا بووبوووه گری. دۆستی من، منیش وهک زۆریک
وام ده‌زانى تۆ که سێکی ته‌مه‌ل و خه‌وخۆش و بیکه‌لک و
ده‌نگ‌ده‌نگه‌ر و قۆشه‌چیت. خراپه‌ی من نه‌بوو! ئاخ
لا فۆنتاین، ئاخ!

چی بووه قوربان! گوايه کاتیکی میرووله سه‌رقالی کارکردن
بووه و ئاره‌قی پشتوو، تۆ ته‌واوی هاوینه‌که‌ت به‌ سازژه‌نین و
گۆرانسوته‌وه‌ بردووته‌ سه‌ر. له‌ سه‌ر لقى داربیه‌ک هه‌ر
پاکشاییت.

دواتر که هه‌ستت به‌ سه‌رمای زستان کردوو، خێرا
پاکردووته‌ به‌ر ده‌رگای میرووله‌که‌ و وتوته:

"ئامان چى دەيىت، كەشۈھەۋا زۆر ساردە. ھىچ خواردنىشم دەست ناكەۋىت. لە برساندا خەرىكە دەمرم. لە برساندا نەمرم، لە سەرماندا پەق دەبمەۋە. تەكايە يارمەتيم بده!"

مىروولەكەش وتويەتى: "ئەي تۆ نەبوويت ھاوين سازت دەرژەنى و گۆرانىت دەوت! دەي بېرۆ ئىستا بىژەنە!" و دەرگاگەي بە سەردا داخستوويت.

تەماش! ئەو ناماقولئىيەي لا فۆنتايىن! ئەو بوختانەي بۆ تۆي ھەلبەستوۋە، بەس نەبوۋە، ئەو مىروولە چالاك و مەردەشى بە ستەمكار و پەزىل دەرختوۋە.

زىكزىكەي خۆشەويست، ئىتر دىلگران مەبە، چونكە من بە ھەموو شىتېكم زانىۋە. مىروولەيەك يەك بە يەك پرووداۋەكانى بۆ گىپرەمەۋە. تىگەيشتم پاستىيەكە لە ھەۋالە باۋەكان زۆر جىاوازترە.

چىرۆكى تۆش، ۋەك چىرۆكى ھەموومان، لە سىكى دايكتەۋە دەستى پىن كىردوۋە.

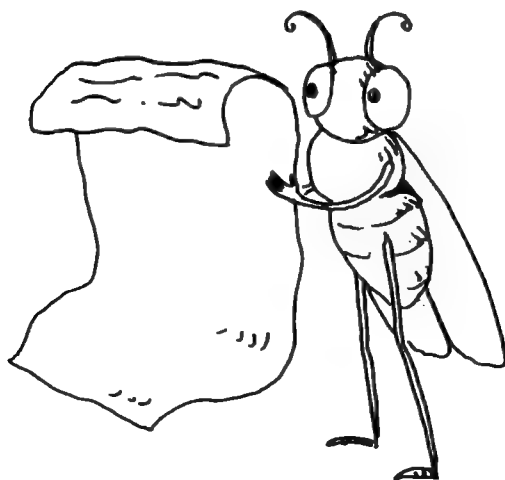
حەفدە سالىك لە مەۋبەر. دايكت تۆي لەناۋ لىقىكى تەر و تازە و بچوۋكى درەختىكى گەۋرە دانائە - يىگومان ئەو كاتە تۆ ھىشتا گەرايەك بوويت -.

پاش ماوه يه ک گه راکه ت ته قيوه و وه ک کرموکه يه کی ورديله
هاتوويته دنياوه. به دريژايی چوار ههفته ی ته و او به خواردنی
ئاوی ته و لقه داره گۆشبوویت.

کاتیک له لقه که هاتوويته دهره وه، نه دایکت لا بووه، نه
باوکت. چونکه ته وانه ماوه يه کی زۆر له وه و بهر کۆچی دوايان
کردبوو.

پهروه رين دوو قاچی زۆر به هيز و ده ميکی هاوشينه ی
ده نووکی پي به خشيوویت. به به کاره يتانيان توانيوته له که ليتی
لقه که وه بيته دهره وه.

ده توت فره مانیکت پي دراوه و تۆش ناچاربوويت
گوپرايه لی فره مانه که بيت. بي بيرکردنه وه له سه ر لقی داره که وه
خۆت هه لداوه ته خواره وه.

هەر که که وتوویتە سەر زەوی، خێرا بەو قاچە بەهێزانهت
که وتوویتە هەلکۆلین.

دهی دهی، دهی دهی، دهی دهی...

له کۆتاییدا گەشتوویتە پەرەگینکی درەختەکه. زۆر ماندوو و
برسی بوویت. گەزەت له پەرەگە که گرتوو و ئاوه که بیت
خواردوو تهوه.

هەر خواردوو تهوه تا تیربوویت...

ئینجا که وتوویتەوه هەلکۆلین تا بە پەرەگینکی دیکە بگەیت.

دواتر پەرەگینکی دیکە...

ئینجا پەرەگینکی دیکە...

ئینجا پەرەگینکی دیکە...

پاشان پەرەگینکی دیکە...

ماوهی حەفده سالی پێک له ژێر گەله کهوه، تونیلەت
هەلکۆلیوه و ئەم پەرەگ و ئەو پەرەگت کردوو!

ئەگەر لا فۆنتاین ئەمە ی بیستایە، هەرگیز بە تۆی دەوت
تەمبەلی خەوالوو؟

له کۆتایی سالی حەفدهیه مەدا، ئیدی کاتی هاتنه دەرەوهت
هاتوو. گەوره بوو بوویت. توێکلیکی ئەستوورت بە سەرەوه

بووه. له ژېر توپکله شته وه جووتیک بآلت هه بوون، که له ژېر
گلّه که دا هه رگیز له حکمه ته که یان ټینه ده که یشیت.

نه و په روړنه ی له تاریکایی ژېر گلّه که دا نه و باله
توژآلیانه ی پی به خشیوویت، بیگومان ده یزانی پوژیک
پتویست بیان ده بیت.

وه رزی هاوین، مانگی تاب و تاریک و لیلی به یانی بووه.
له گلّه که وه هاتووته دهر وه. بینووته له دارستانکی
گه وره دایت.

تایه ک دوو پوژ نه هاتووته وه سهر خوت. ناهه قیشت
نه بووه، دواي حه فده سال نارامگری و ته وه ککول له ژېر گلدا،
بینینی پرووی زهوی، هه سترکردن به خور، گهر که میکیش بیت
له نیولق و گه لا داره کانه وه ته ماشاکردنی ناسمانی شین و په له
هه وره سپیه کانی پرووی ناسمان چاویان نه بله ق کردوویت.

وتووته: "خوايه گيان! هم دنيايهت چند جوانه!"

هیندهت زانیوه توپکله نه ستورکه ت دپاوه. بویه که م جار
له زیانتدا باله کانت کردووه ته وه و له بهر خوردا وشکت
کردوونه ته وه.

دواتر ته ماشایه کی خوت کردووه.

له پرووی پشته وهی ناو قه دته وه، که می یک خوارووی نهو
 شوینهی هه ناسه ی لیوه دده دیت، دوو تو یکللی ره قه بینیه، که
 به پرده به کی ته نک داپوشراون و پرده که ش زور توند بووه.
 پاش ماوه به ک بینوته نهو تو یکللانه به کۆمه لیک ماسولکه ی
 جه سته ته وه به ندبوون. به لام خوشترین شت نهو بووه کاتیک
 نهو ماسولکانه ت گرژ و خاو کردووه ته وه، لهو تو یکللانه وه
 ده نگیک کی سهیر ده رچووه. جگه له وهش، جه سته ت به
 شیوه به ک نه فرینراوه بتوانیت له چرکه به کدا ۵۰۰ جار نهو
 ماسولکانه گرژ بکات.

له بهر خو ته وه وتوته: "ئه مه ناوازه یه! من ده توانم به مه
 گۆرانی بلیتم!"

تا که شتیک لا فۆنتاین راستی کردووه نهو بووه زیکزیکه به
 درێژایی هاوین گۆرانی ده لیت. به لام بۆچی؟ لا فۆنتاین ئه مه ی
 نه زانیوه. له بهر نه وه ی نه شیزانیوه تو ی به که سیک ی بیکاری
 بیزار کهر داناوه.

به لام من بنچینه ی ئه م کاره ده زانم.

زیکزیکه ی خوشه ویست، په نگه زانییتت، په نگیشه ته نیا
 هه ست پیکردیت. له سه ر پرووی زه وی ته نها چوار هه فته

دەژىت. زۆر كارى گىرنگ ھەبوو پتويستبوو ئەنجاميان
بدەيت.

لەبەر ئەوئەى تۆ زىكزيكەيەكى نىر بوويت، دەبوو بەر لەوئەى
ژيانىت بە كۆتا بگات، ھاوسەرىك بۆ خۆت پەيدا بكەيت.
باشە، لەو دارستانە فراوانەدا و لە نىوان مليۆنان ميرووى دىكەدا
چۆن دەتوانى ھاوسەرىكى گونجاو بۆ خۆت ھەلپزىريت؟
يىگومان بە گۆرانى وتن!

لەبەر ئەوئەى زۆرت پەلە بوو ھەو و پۆژ يىوچان گۆرانىت
وتوو.

لە كۆتايىدا ھاوسەرىكت بۆ خۆت دۆزىوئەتو. لانیەكى
بەختەوئەرتان پتکھپناو. ئىدى ھاوسەركەت پتويستبوو، ھەك
دايكت، گەراكانى لەناو لقی دارىكدا دابىتت! چونكە تەنيا بەم
جۆرە دارستانەكان لە گۆرانى و شادىي زىكزيكەكان يىبەش
نابن.

ئىوئە زۆر گىرنگ! گۆرانىيەكانىشتان زۆر پتويستن! چونكە
دەبوو ئىمە لە شەوانى ھاويندا، كە ئەستىرەكان و مانگى
درەوشاو لە ئاسماندا زەردەخەنەيان بە پروماندا دەكرد،
گويمان لە دەنگى ئىوئە يىت. دەبوو ھەندىك جار لە قوولايى

دارستانه کانه وه، هه‌ندیک جاریش له پشت لقی دار قۆخه‌که‌ی
باخچه‌که‌مانه وه هاوار بکه‌ن:

"خودایه گیان، دنیا‌که‌ت چهنده جوانه! ئەم دنیا‌یه چهنده
جوانه! خودایه گیان، تۆ چهنده جوانیت!"

هه‌ندیکمان گویمان لێی ده‌بوو، هه‌ندیکمان گوێی
لێنه‌ده‌بوو، هه‌ندیکمان لێی تێده‌گه‌یشتین، هه‌ندیکمان لێی
تێنه‌ده‌گه‌یشت... به‌لام ئیوه ده‌بوو به‌رده‌وام بن.

له‌گه‌ڵ کۆتایه‌اتی مانگی ئابدا، کاتیک گه‌را خرپنه‌کانتان
له‌ناو لقه‌باریکه‌کانی دره‌ختیکدا پرخه‌ی خه‌ویان ده‌هات،
له‌ناکاو کۆتاییت به‌گۆرانییه‌ به‌رده‌وامه‌که‌ت هێناوه.

ئێتر کاتی جیه‌یشتنی دنیا هاتووه. به‌ر له‌وه‌ی که‌شوه‌ه‌وا
سارد بکات و زستان بیت‌پۆشتوویت. ئەو لا فۆتساینه‌ هه‌ر
نه‌بیت ده‌بوو ئەمه‌ی بزانیایه، ئە‌ی وا نییه‌؟

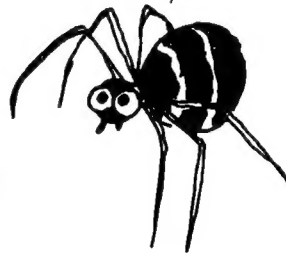
تۆ به‌سه‌ر خۆتی مه‌هینه، گوێی مه‌ده‌ری! ناخه‌ت ئاسووده
بیت. هه‌موومان فیربووین چ ژبانیکی سه‌رقاڵت هه‌بووه.

خوات له‌گه‌ڵ زی‌کزی‌که‌ی خوشه‌ویست!

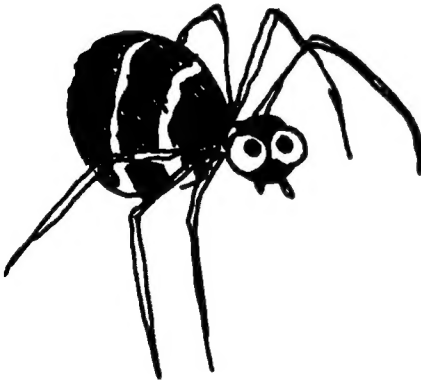
خوات له‌گه‌ڵ!

- فیننننن! فیننننن! فینننن!

کاکه له لاسایکردنه وهی میشدا
چونم؟

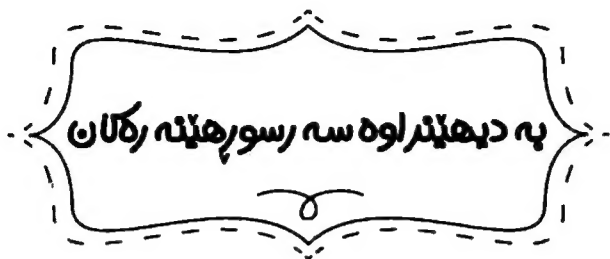

- گیانه کهم، کتێبه که ته واو
بووه. چه زده کهیت باله وه
زیاتری له سه رنه پۆین...

پښت

- ۳..... پښه کی
- ۹..... کی به هیترینه؟
- ۱۹..... کاتیک نازه لان نه خوش ده کهن
- ۲۹..... نازه لان چون ده خه ون؟
- ۳۷..... کاتیک زستان هات
- ۴۷..... له ژر باراندا
- ۵۴..... که شوهه وای گهرم کی بیزارده کات؟
- ۶۱..... بالنده ی شewan: کونده په پوو
- ۶۹..... دولی گورگان
- ۷۸..... نه و پشيله سه رسور هینه رانه
- ۹۱..... پلنگ
- ۹۹..... ده فته ری یاده وه ریبه کانی ههنگ
- ۱۰۹..... نه وه ده لین "زه ده واله هیچ سوو دیکي نیه"؟
- ۱۱۵..... میشتیک له ژووره که مدایه
- ۱۲۳..... لوولپنچ و کره لیکه
- ۱۲۸..... هیلکه ی و شتر مرخ
- ۱۳۷..... ئیستا کاتی کچه!
- ۱۴۹..... سلاو کولله ی خوشه ویست

• په رڼگ و پرووناکی	• میرووه کان
• هه ننگه کان	• گه ردوون
• میرووله کان	• ناژه لږه کان
• په پرووله کان	• پرووه که کان
• خشوکه کان	• ناسمان و بهرگه هه وا
• دایکه کان	• پرووی زه وی
• دره خته کان	• جه سته ی مړوف
• چاو	• گه ردیله
• گوڼچکه	• خانه
• میښک	• بالنده کان
• لووت	• ماسیه کان